

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

The Problems of Turkish Education System According to the Opinions of Stakeholders in Education

Mevlüt Kara

Article Information

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.853999

Received: 11.02.2020

Revised: 12.05.2020

Accepted: 20.11.2020

Keywords:

Turkish Education System,
Stakeholders In Education,
Problems

Abstract

This study aimed to reveal the main problems of the Turkish education system in line with the opinions of the stakeholders in education. Phenomenology, among the qualitative research designs, was used in the study. The study group consisted of 120 respondents determined through maximum variation sampling. The variation of participants was maintained by including stakeholders (students, teachers, school administrators, parents, the representatives of non-governmental organizations, and faculty members) with different roles in the Turkish education system. The research data were collected through a semi-structured interview form. The obtained data were analysed using the content analysis method. Various techniques have been employed to ensure the validity and reliability of the study. It was determined that the Turkish education system had 42 number of main problems in line with the opinions of the participating group. The most frequently voiced problems were frequent changes in the system, failure to train qualified teachers, lack of parental involvement, political interventions, lack of personalized learning, crowded classrooms, insufficient professional development of teachers and 12-year compulsory education. The 42 main problems identified for the Turkish education system were grouped under 8 distinct categories: administration, teacher and teacher education, educational process, parental and societal, physical infrastructure and materials, curriculum, finance, and vocational training. Some suggestions were offered for the practitioners and researchers based on the obtained results and the discussion of the findings.

Eğitim Paydaşlarının Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Sisteminin Sorunları

Makale Bilgileri

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.853999

Yükleme: 11.02.2020

Düzeltilme: 12.05.2020

Kabul: 20.11.2020

Anahtar Kelimeler:

Türk Eğitim Sistemi,
Eğitim Paydaşları,
Sorunlar

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türk eğitim sisteminin temel sorunlarının eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda ortaya konmasıdır. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Çalışma grubu, maksimum çeşitlilik örneklemesine göre belirlenen 120 kişiden oluşmaktadır. Türk eğitim sistemi içerisinde farklı rolleri bulunan paydaşların (öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, veli, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve öğretim elemanı) çalışma grubuna dâhil edilmesi ile çeşitlilik sağlanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini sağlamaya yönelik çeşitli uygulamalara başvurulmuştur. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin 42 temel sorununun olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunlar içerisinde, sistemde yaşanan sık değişiklikler, nitelikli öğretmen yetişmemesi, aile desteğinin yetersiz olması, siyasi müdahaleler, kişisel özelliklerin göz ardı edilmesi, kalabalık sınıflar, öğretmenlerde yetersiz mesleki gelişim ve 12 yıllık zorunlu eğitim en sık vurgulanan sorunlardır. Türk eğitim sistemine ilişkin belirlenen 42 temel sorun yönetsel, öğretmen ve öğretmen eğitimi, eğitim-öğretim süreci, ailevi ve toplumsal, fiziksel altyapı ve materyal, eğitim programı, finansman ve mesleki eğitim olmak üzere 8 kategoride toplanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar ve yapılan tartışmalar ışığında uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Sorumlu Yazar : Mevlüt Kara, Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep Üniversitesi Nizip Eğitim Fakültesi, Türkiye, mevlutkara85@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6381-5288

Atf için: Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694.

Giriş

İnsanoğlunun var olduğu günden bu yana varlığını sürdüren eğitim, insanlar ve toplumlar açısından büyük önem taşımaktadır. Girdisi ve çıktısı insan olan eğitim sistemi, toplum içerisindeki birçok kesime etki etmekte ve bu kesimlerden etkilenmektedir. İnsanların doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreç olarak eğitim, insanların toplumsal yaşama uyumu açısından önemli bir görev üstlenir. Diğer yandan insanlarla birlikte toplumların da gelişmesine ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamasına katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle ülkelerin eğitim sistemlerini etkili, sistemli ve verimli bir biçimde organize edip yönetebilmesi oldukça önemlidir. Bunu başaramayan ülkelerin çeşitli yönlerden diğer ülkelerle rekabet edebilmesi ve diğer ülkelere bağımlı olmadan varlığını sürdürmesi mümkün olmayabilir.

Ülkelerin toplumsal ve ekonomik açıdan kalkınabilmesi, ulusal bütünleşmeyi sağlayabilmesi, yeni durumlara adapte olabilmesi ve kendini gerçekleştiren bireyler yetiştirebilmesi için eğitimle ilgili sorunlara çözüm bulması gerekir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Eğitimle ilgili sorunların ortaya çıkmasında ulusal ve uluslararası düzeydeki çeşitli faktörlerin etkisi olduğu söylenebilir. Uluslararası düzeyde eğitime etki eden faktörlere bakıldığında ilk olarak karşımıza küreselleşme olgusu çıkmaktadır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren etkisini hissettiren ve 21. yüzyıl ile birlikte etkisini artıran küreselleşme olgusu siyaset, ekonomi, kültür, teknoloji ve diğer alanlarda köklü değişikliklere neden olmuştur. Bununla birlikte küreselleşmenin, eğitim kurumuna doğrudan ve dolaylı etkilerde bulunduğu; insanların ve ülkelerin eğitime bakış açılarının ve eğitimden beklentilerinin değiştiği söylenebilir. Bu açıdan eğitim sistemlerinin kendi ülkelerinin dışında, farklı ülkelerde ve bölgelerde yaşanan gelişmelerden ve değişimlerden etkilenmeye başlaması ve öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi gibi paydaşların rollerinde ve sorumluluklarında değişiklikler olması olağandır. Küreselleşme sonucu eğitimde ve eğitimi etkileyen diğer alanlarda yaşanan değişim ve dönüşümler göz önüne alındığında, ülkelerin eğitim sistemlerini insanların ve toplumların ihtiyaçlarına cevap verecek, dinamik ve çağın gerektirdiği bir yapıya kavuşturmalarının gerektiği düşünülebilir.

Küreselleşmenin neden olduğu etkilerin ve sorunların yanı sıra ülkelerin eğitim sistemlerinde öteden beri devam eden siyasal, toplumsal ve ekonomik nedenlere bağlı sorunların olduğu da bilinmektedir. Türk eğitim sisteminin sorunlarına odaklanan çalışmalar incelendiğinde, en önemli sorunlardan birinin istikrarsızlık (Gedikoğlu, 2005; Gür ve Çelik, 2009) olduğu görülmektedir. Türkiye gibi eğitim ile siyaset arasındaki ilişkinin güçlü olduğu ülkelerde göreve gelen hükümetler, ideolojik kaygıları doğrultusunda eğitimde köklü değişiklikler yapmakta ve eğitim yoluyla kendi görüşlerini topluma empoze etmeye çalışmaktadır. Bu durum Türkiye’de hiçbir zaman partiler üstü bir eğitim politikası oluşturulamamasına (Gedikoğlu, 2005), eğitimde uygulamaya konan politikaların uzun süreli olmamasına ve eğitim paydaşlarında sisteme karşı güvensizlik oluşmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda göreve gelen hükümetlerin Milli Eğitim Bakanlığı içerisinde kadrolaşma çabaları ve

adam kayırmacılığı da (Can, 2014) siyasetten kaynaklanan diğer sorunlardır. Diğer yandan Türk eğitim sistemi açısından sorun oluşturan diğer bir unsur da nüfus sayısındaki hızlı artıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri incelendiğinde; 2010 yılında Türkiye nüfusu 73.722.988 iken, 31 Aralık 2019 verilerine göre ise bu sayı 83.154.997'dir (TÜİK, 2020) Aradaki farka bakıldığında her yıl ortalama 1 milyonluk nüfus artışı olduğu görülmektedir. Aynı zamanda 2019 verilerine göre toplam nüfusun 19.198.803'ü 5-19 yaş aralığındadır (TÜİK, 2020) Yani nüfus sayısındaki hızlı artış ve okul çağı nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı, eğitim sistemini zorlayan ve çeşitli ihtiyaçların ortaya çıkmasına neden olan demografik unsurlardır. Yapılan çalışmalarda bu demografik sorunlara bağlı olarak sınıf mevcutlarının fazla olması (Yaman, 2006), öğretmen sayısının azlığı (Kösterelioğlu ve Bayar, 2014) ve eğitime erişimde fırsat ve imkân eşitsizlikleri (Eğitim İzleme Raporu [ERG], 2019) gibi sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Öte yandan merkezi bütçeden eğitime ayrılan payın yetersiz olması (Yaşar ve Sözbilir, 2017) ve buna bağlı olarak yetersiz öğretmen istihdamı ile okulların yaşadığı finansman sorunları eğitim sisteminde yaşanan diğer önemli sorunlardır. Gür ve Çelik (2009), son yıllarda eğitime ayrılan kamu kaynaklarının arttığını ancak Türkiye'nin hala kamu kaynaklarından öğrenci başına yaptığı harcama açısından OECD ortalamasının çok gerisinde olduğunu belirtmiştir.

Eğitim sistemlerinin temel yapı taşı olan okullarda gerçekleştirilen eğitim sürecinin çekirdeğini oluşturan paydaşlar öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velidir. Alanyazın incelendiğinde bu paydaşlardan kaynaklanan ya da bu paydaşlara etki eden çeşitli sorunların olduğunu görmek mümkündür. Bir eğitim sisteminin başarıya ulaşması açısından öğrencilerin kişisel özelliklerinin ve yeteneklerinin dikkate alınması ve geliştirilmesi oldukça önemlidir (Aktepe, 2005). Türk eğitim sisteminin genel olarak çok fazla akademik başarı odaklı (Ural, 2006) olmasından dolayı okullarda sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler ikinci planda kalmakta ve öğrencilerde mevcut olan yetenekler ortaya çıkarılıp geliştirilememektedir. Eğitim sisteminin akademik başarı odaklı olması merkezi sınavları (Yılmaz ve Altınkurt, 2011) ve ezberci eğitimi (Kutlu Abu, Bacanak ve Gökdere, 2016; Yeşil ve Şahan, 2015) ön plana çıkarmaktadır. Bu durumun Türk eğitim sisteminde sosyal yönü zayıf kalan ve birbirine benzeyen (tek tip) insan yetiştirme gibi sonuçlara neden olduğu söylenebilir. Eğitim sürecinin etkililiğini belirleyen önemli unsurlardan biri de öğretmenlerdir (Akyıldız, 1989). Yapılan çeşitli çalışmalarda (Hareket, Erdoğan ve Dündar, 2016; Karakütük ve Özdoğan Özbal, 2019) Türkiye'deki öğretmen seçme ve yetiştirme sistemine ilişkin sorunlar olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının yalnız merkezi sınava bağlı olarak seçilmesi, ülkedeki eğitim fakültelerinin sayısının artmasından dolayı merkezi sınavda öğretmenlik programlarının puanlarının gittikçe düşmesi ve öğretmenlik programlarının içerik olarak günümüz ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmaması gibi faktörlerin bu sorunlara neden olduğu söylenebilir. Mevcut öğretmenlerin ise niteliği (Dağlı, 2007; Tofur ve Cansoy, 2017) ve performansı (Başdemir, 2012) ile ilgili sorunların olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Diğer yandan okul yöneticiliğinin bir meslek haline gelmemesi (Okçu, 2011), okul yöneticilerinin seçme ve atama yöntemleri (Cemaloğlu, 2005) ve liyakat (Gök, 2019)

ile ilgili sorunlar okul yönetimlerinin sağlıklı bir biçimde işlemlerini engelleyen unsurlar olarak belirlenmiştir. Eğitimin etkili ve başarılı olması açısından önemli görülen aile katılımı (Hornby ve Lafaele, 2011) konusunda da sorunlar olduğu (Çetin, Yazar, Aydın ve Yazıcı, 2018) yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur.

Son 10 yılda Türk eğitim sisteminin sorunlarına odaklanarak yapılan çalışmalar (Çetin ve diğerleri, 2018; Erçetin ve diğerleri, 2019; Karakütük ve Özdoğan Özbal, 2019; Kartal, 2013; Kösterelioğlu ve Bayar, 2014; Özdemir ve Kaplan, 2017; Sarıbaş ve Babadağ, 2015; Taşdemir, 2015; Yaşar ve Sözbilir, 2017; Yeşil ve Şahan, 2015; Yılmaz ve Altınkurt, 2011) incelendiğinde, karşılaşılan sorunların birbirinden farklı kategorilerde toplandığı görülmektedir. Türk eğitim sistemine ilişkin sorunların; sistemin yapısı (merkeziyetçilik), eğitim-siyaset ilişkisi, eğitim yönetimi, eğitim politikaları, eğitim programları, eğitim planlaması, eğitim finansmanı, eğitim anlayışı (ezberci eğitim, akademik başarı odaklı vb.), eğitim felsefesi, eğitime erişim (fırsat ve imkân eşitliği), sınav sistemi, eğitim denetimi, eğitim kademeleri, okullaşma, mesleki ve teknik eğitim, özel okullar, öğretmen yeterlilikleri ve niteliği, öğretmen yetiştirme sistemi, okul yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi, fiziksel altyapı ve donanım, kademeler arası geçiş, okul-aile işbirliği, ölçme-değerlendirme ve rehberlik gibi çeşitli kategorilerde toplandığı görülmektedir.

Türkiye’de eğitimle ilgili sorunlara çözüm bulmak amacıyla 2018 yılının son çeyreğinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Mutlu Çocuklar Mutlu Türkiye: 2023 Eğitim Vizyonu” adlı belge (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018) yayınlanmıştır. Bu belgede 2023 Eğitim Vizyonu’nun temel hedefinin “Ahlak telakkisine dayalı insanı merkeze konumlandıran bir varlık ve bilgi anlayışına hayat vermek” olduğu ifade edilmiştir. Türk eğitim sistemi sorunlarının bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiği bu belgede, yapılması hedeflenen çalışmalar çeşitli başlıklar altında ele alınmıştır. 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde “içerik ve uygulama, okul gelişim modeli, öğrenme analitiği araçlarıyla veriye dayalı yönetim, ölçme ve değerlendirme, insan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi, okulların finansmanı, teftiş ve kurumsal rehberlik hizmetleri, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, özel eğitim, özel yetenek, yabancı dil eğitimi, öğrenme süreçlerinde dijital içerik ve beceri destekli dönüşüm, erken çocukluk, temel eğitim, ortaöğretim, fen ve sosyal bilimler liseleri, imam hatip ortaokulları ve liseleri, mesleki ve teknik eğitim, özel öğretim ve hayat boyu öğrenme” olmak üzere 20 başlık bulunmaktadır. Bu başlıkların Türk eğitim sisteminin sorunlarına odaklanan ve yukarıda adı geçen çalışmalarda ortaya çıkan kategorilerle genel olarak örtüştüğü görülmektedir.

Eğitim sistemi açık ve sosyal bir sistem olup, bu sisteme etki eden ve bu sistemden etkilenen birçok paydaşın olduğunu söylemek mümkündür. Bu paydaşların farklı rolleri ve sorumlulukları olduğu göz önüne alındığında, yaşadıkları zorlukların, problemlerin, tecrübelerin ve algıların da birbirinden farklı olması muhtemeldir. Yapılan araştırmalarda bakıldığında çoğunlukla öğretmen adayları (Çetin ve diğerleri, 2018; Hareket ve diğerleri, 2016; Kutlu Abu ve diğerleri, 2016; Taşdemir,

2015) ve öğretmenler (Gündüz ve Can, 2011; Kösterelioğlu ve Bayar, 2014) gibi sınırlı paydaşların görüşlerine başvurulduğu görülmektedir. Bu durum Türk eğitim sistemine ilişkin yaşanan sorunları ve aksaklıkları bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koyan çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bu açıdan Türk eğitim sistemi sorunlarının öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve öğretim elemanı görüşlerine göre ortaya konması oldukça önemlidir. Aynı zamanda elde edilecek sonuçların özellikle politika geliştirme ve uygulama konumunda olan yöneticilere, il ve ilçe müdürlüklerinde ve okullarda görev yapan yöneticilere katkıda bulunması ve yeni araştırmalara zemin oluşturması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türk eğitim sistemine ilişkin temel sorunların eğitim paydaşlarının (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve öğretim elemanı) görüşleri doğrultusunda ortaya konması amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Eğitim paydaşlarının görüşlerine göre Türk eğitim sisteminin temel sorunları nelerdir?
2. Eğitim paydaşlarının görüşlerine göre belirlenen Türk eğitim sisteminin temel sorunları hangi kategoriler altında toplanabilir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, olgubilim (fenomenoloji) deseninden yararlanılmıştır. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi kendine özgü veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı nitel araştırmalar, algıları ve olayları doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Diğer yandan olgubilim deseni ise, günlük deneyimlerin anlamı veya doğası hakkında derinlemesine bir anlayışın kazanılmasını amaçlamaktadır (Patton, 2014). Bu araştırmada da Türk eğitim sistemine ilişkin sorunların bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koyulabilmesi açısından eğitim sürecine etki eden ve eğitim sürecinden etkilenen çeşitli paydaşların görüşlerine başvurulduğu için nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Gaziantep'in Nizip ilçesinde bulunan, eğitim sürecine etki eden ve eğitim sürecinden etkilenen çeşitli paydaşlardan oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde temel amaç, araştırmacının amacıyla tutarlı olarak belirlenen farklı durumlar arasındaki ortak ya da ayrılan yönlerin, örüntülerin ortaya çıkarılması ve böylece problemin daha geniş bir çerçevede betimlenmesidir (Keser Özmantar, 2018,

s.97). Bu çalışmada da Türk eğitim sistemi içerisinde farklı rolleri bulunan paydaşların çalışma grubuna dâhil edilmesi ile çeşitlilik sağlanmıştır. Aynı zamanda cinsiyet, yaş ve öğrenim durumu gibi değişkenler de çalışma grubunun çeşitliliğine katkı sağlamıştır. Çalışma grubunda 20 öğrenci, 20 öğretmen, 20 veli, 20 okul yöneticisi, 20 sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve 20 öğretim elemanı olmak üzere toplam 120 kişi bulunmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır. Tablonun altında yer alan açıklamalarda katılımcılara ilişkin ek bilgilere de yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunda yer alan katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler

Değişken	Değer	Öğrenci	Öğretmen	Veli	Okul Yöneticisi	STK Temsilcisi	Öğretim Elemanı	Toplam
		n	n	n	n	n	n	n
Cinsiyet	Erkek	11	14	19	19	19	13	93
	Kadın	9	6	1	1	1	7	27
	TOPLAM	20	20	20	20	20	20	120
Yaş	18-23 yaş arası	7	0	0	0	0	0	7
	24-29 yaş arası	11	6	0	4	1	0	22
	30-35 yaş arası	2	4	1	4	3	7	21
	36-41 yaş arası	0	6	3	7	7	5	28
	42 yaş ve üstü	0	4	16	5	9	8	42
	TOPLAM	20	20	20	20	20	20	120
Öğrenim Durumu	İlkokul	0	0	2	0	0	0	2
	Ortaokul	0	0	5	0	0	0	5
	Lise	0	0	5	0	1	0	6
	Ön Lisans	0	0	2	0	3	0	5
	Lisans	0	14	6	17	13	0	50
	Lisans (Devam)	20	0	0	0	0	0	20
	Yüksek lisans	0	6	0	3	3	0	12
	Doktora	0	0	0	0	0	20	20
TOPLAM	20	20	20	20	20	20	120	

Tablo 1’deki bilgilere ek olarak; araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı Eğitim Fakültesi’nde lisans eğitimine devam etmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ise 2’si okul öncesi öğretmeni, 4’ü sınıf öğretmeni ve 14’ü branş öğretmenidir. Görüşüne başvurulmuş velilerin tamamı okul-aile birliklerinde görev almakta olup; 12’si yönetim kurulu başkanlığı, 8’i ise yönetim kurulu üyeliği yapmaktadır. Diğer yandan okul yöneticilerinin 11’i okul müdürü, 9’u müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Görüşüne başvurulmuş sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin 11’i sendikalarda, 7’si derneklerde, 2’si vakıflarda görev yapmaktadır. Araştırmada katılımcı olan öğretim elemanlarının tamamı Eğitim Fakültesi’nde görev yapmakta olup 12’si Doktor Öğretim Üyesi, 6’sı Doçent, 2’si Profesör unvanına sahiptir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri olan “görüşme” kullanılmıştır. Araştırmanın amacı dikkate alınarak araştırmacı

tarafından iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış formlar, araştırmacının incelediği insan deneyimlerinin derinliklerine inilebilmesi açısından önemli bir yardımcıdır (Patton, 2014). Bu formun hazırlanması amacıyla öncelikle konuya ilişkin literatür taraması yapılarak örnek çalışmalar incelenmiştir. Bu formun ilk bölümünde araştırmacının amacı açıklanmış ve katılımcıların kişisel özelliklerini belirlemeye dönük sorulara yer verilmiştir. Görüşme formunun ikinci bölümünde ise araştırmacının amacına yönelik 5 soruya yer verilmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan bu formun amaca uygunluğunu incelemek için “Eğitim yönetimi” alanında uzman 2 öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuş ve onların görüşleri doğrultusunda ikinci bölümdeki soru sayısı 3’e indirilmiştir. Daha sonra oluşturulan formun Türkçe açısından anlaşılabilirliğini artırmak açısından “Türkçe eğitimi” alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile 2 öğrenci ve 2 öğretmen üzerinde pilot uygulamalar yapılmıştır. Uzman görüşleri ve pilot uygulamalar dikkate alınarak görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından 2018-2019 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Tüm paydaşlara ilişkin verilerin toplanması yaklaşık 4 ay (Ekim 2018 – Şubat 2019) sürmüştür. Yapılan görüşmeler için katılımcılardan randevu alınmış ve belirlenen zamanlar içerisinde sağlıklı koşullar sağlanarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler 12-32 dakika arasında sürmüştür. Katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde, araştırmacının amacına uygun ifadeler araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Aynı zamanda görüşmelerin sonunda araştırmacı tarafından tutulan notlar katılımcı teyidi için tekrar okunmuş ve katılımcıların görüşlerini yansıtmayan ifadelerin çıkarılması ya da düzeltilmesi sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme yoluyla elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi; bir veya birçok metnin içindeki sözcüklerin, kavramların, temaların, deyimlerin, karakterlerin veya cümlelerin varlıklarını belirlemek ve onları sayıya dökmek için kullanılır (Kızıltepe, 2017, ss. 253-254). Öncelikle araştırma kapsamında toplanan veriler K1, K2, K3...K120 şeklinde adlandırılmıştır.. Buna göre elde edilen öğrenci verileri K1 ile K20, öğretmen verileri K21 ile K40, veli verileri K41 ile K60, okul yöneticisi verileri K61 ile K80, sivil toplum kuruluşu temsilcisi verileri K81 ile K100 ve öğretim elemanı verileri K101 ile K120 arasında yer almıştır. Araştırmada Türk eğitim sisteminin sorunları tema olarak, her paydaş ise alt tema olarak kabul edilmiştir. Araştırma kapsamında görüşüne başvurulmuş her paydaşın belirttiği sorunlara ilişkin kodlama işlemi yapılarak, bu sorunlara ilişkin liste yapılmıştır. Daha sonra bütün paydaşlara ilişkin listeler tek bir tablo haline getirilerek sorunların bütüncül bir biçimde ortaya konması sağlanmıştır. Elde edilen kodlara yönelik frekans hesaplamaları yapılarak raporlanmıştır. Aynı zamanda frekans sayısı 13’ün üzerinde olan sorunlara ilişkin katılımcılardan yapılan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Yapılan alıntılarda katılımcının kişisel bilgilerine parantez içerisinde yer verilmiştir. Son olarak ise Türk eğitim sistemine ilişkin elde edilen tüm sorunlar ortak özellikleri dikkate alınarak kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerin oluşturulması esnasında daha önce bu konuda yapılan çalışmalardan yararlanılmış olup, “Eğitim Yönetimi” alanında uzman iki akademisyenin görüşlerine de başvurularak kategorilere son hali verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalar açısından geçerlik; okuyucu, katılımcı ve araştırmacının bakış açısından bulguların doğru olup olmadığının belirlenmesine dayanmaktadır (Creswell ve Miller, 2000). Araştırmada amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılarak konu hakkında farklı bakış açılarına sahip katılımcıların görüşleri alınmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından yapılan yüz yüze görüşmelerde not tutularak elde edilmiştir. Bu şekilde katılımcılarla araştırmacı arasında uzun süreli etkileşim sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen verilere ilişkin katılımcı teyidi sağlanmıştır. Diğer yandan araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar, araştırmanın yöntem bölümünde ayrıntılı bir biçimde rapor edilmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenirlilik ise, veri setlerinin birden fazla kodlayıcının cevaplarındaki kararlılığı olarak nitelendirilmektedir (Creswell, 2013). Bu bağlamda öncelikle, araştırma süreçlerinin açık bir biçimde belirtilen araştırma soruları ile tutarlı olmasına özen gösterilmiştir. Elde edilen verilerin güvenirliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Elde edilen verilerin “Eğitim Yönetimi” alanında uzman ve nitel araştırmalarda deneyimli bir öğretim üyesi tarafından yeniden kodlanması istenmiştir. Kodlayıcılar arasındaki benzerlik oranının belirlenmesi amacıyla Miles ve Huberman’ın (2015) formülü (Güvenirlilik= görüş birliği/görüş birliği+görüş ayrılığı x 100) kullanılmış ve bu oranın 0.92 olduğu belirlenmiştir. Verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular herhangi bir yorum yapılmadan sunulmuş ve katılımcılardan yapılan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Doğrudan alıntılar verilirken katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler parantez içerisinde yer almıştır. Aynı zamanda elde edilen ham veriler ve kodlamalar araştırmacı tarafından muhafaza edilmektedir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Komisyonu

Etik değerlendirme kararının tarihi = 20.05.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 87841438/050.06/26300

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın genel amacı doğrultusunda sorulan sorulara yönelik elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

Araştırma kapsamında öncelikle “Eğitim paydaşlarının (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve öğretim elemanı) görüşlerine göre Türk eğitim sisteminin temel sorunları nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma kapsamında görüşüne başvuru alan tüm paydaşların (öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve öğretim elemanları) görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin temel sorunları ile bu sorunlara ilişkin frekanslar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Eğitim paydaşlarının görüşlerine göre Türk eğitim sisteminin temel sorunları

Tema	Kodlar	Alt temalar						
		Öğrenci (n=20)	Öğretmen (n=20)	Okul Yöneticisi (n=20)	Veli (n=20)	STK Temsilcisi (n=20)	Öğretim Elemanı (n=20)	Toplam (n=120)
		f	f	f	f	f	f	f
Türk Eğitim Sisteminin Sorunları	Sistemde sık değişiklikler	13	8	10	10	5	8	54
	Nitelikli öğretmen yetişmemesi	9	2	6	3	5	6	31
	Aile desteğinin yetersizliği	2	4	2	9	-	-	17
	Siyasi müdahaleler (Nepotizm)	5	3	1	1	3	3	16
	Kişisel özelliklerin göz ardı edilmesi	3	6	5	-	1	1	16
	Kalabalık sınıflar	2	1	3	6	2	1	15
	Öğretmenlerde yetersiz mesleki gelişim	1	3	3	6	2	-	15
	12 yıllık zorunlu eğitim	-	2	6	1	4	-	13
	Liyakatsiz okul yöneticileri	-	3	2	-	3	5	13
	Akademik başarıya fazla odaklanma	-	3	3	1	3	3	13
	Öğretmen itibarının düşmesi	1	3	2	3	3	1	13
	Sınav odaklı eğitim	2	5	-	-	1	4	12
	Milli bir anlayışın oluşturulamaması	1	3	2	-	4	1	11
	Fiziksel ve donanımsal sorunlar	-	1	-	6	2	1	10
	Müfredatta sık değişiklikler	3	-	2	1	3	-	9
	Belli bir felsefesinin olmaması	1	1	-	-	-	7	9
	Bakanların eğitim kökenli olmaması	4	2	1	-	1	-	8
	Fırsat eşitliğinin sağlanamaması	-	2	4	2	-	-	8
	Ezbere dayalı eğitim	-	-	-	1	2	5	8
	Toplumsal yapıyla uyumlamaması	3	2	1	-	-	1	7
	Okul bütçelerinin yetersizliği	-	-	1	3	2	-	6
	Eğitim programının uygulanmaması	4	-	-	-	1	-	5
	Eğitim düzeyi düşük veliler	-	1	-	1	2	1	5
	Niteliksiz ders kitapları	-	-	2	1	-	2	5
	Öğretmen istihdamının yetersizliği	-	-	-	3	1	1	5
	Uygulamalı eğitimin yetersizliği	3	1	-	-	-	1	5
	Müfredatta milli değerlerin yetersizliği	-	-	-	-	3	1	4
	Merkezi bütçeden ayrılan pay	3	-	-	-	-	-	3
	Öğretmenlerin iş yükü	-	2	1	-	-	-	3
	Yetersiz toplumsal değer	-	-	3	-	-	-	3
	Yapılan reformlarda görüş alınmaması	-	-	-	-	3	-	3
	Eğitimli kişilerin işsiz kalması	-	2	-	-	-	-	2
	Okulların güvenlik sorunu	-	-	-	2	-	-	2
	Mesleki yönelmenin gecikmesi	-	-	-	-	1	1	2
	Mesleki eğitime önem verilmemesi	-	-	-	-	2	-	2
	Karma eğitim	-	-	-	-	1	-	1
	Öğretmen performansının ölçülmemesi	-	-	-	-	-	1	1
	Müfredata ilişkin görüş alınmaması	-	-	-	-	-	1	1
	Öğretmenlerin yetersiz müfredat bilgisi	-	-	-	-	-	1	1
	Öğrenci düzeyine uygun olmayan müfredat	-	-	-	-	-	1	1
	Tükenmişlik düzeyi yüksek öğretmenler	-	-	-	-	-	1	1
	Sorunların bütüncül değerlendirilmemesi	-	-	-	-	-	1	1
TOPLAM		60	60	60	60	60	60	360

Tablo 2'ye göre, görüşüne başvuru alan paydaşların görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin 42 temel sorunu olduğu belirlenmiştir. Bu sorunlar içerisinde sırasıyla en fazla; sistemde sık değişiklikler (f=54), nitelikli öğretmen yetişmemesi (f=31), aile desteğinin yetersizliği (f=17), siyasi

müdahaleler/nepotizm (f=16), kişisel özelliklerin göz ardı edilmesi (f=16), kalabalık sınıflar (f=15), öğretmenlerde yetersiz mesleki gelişim (f=15), 12 yıllık zorunlu eğitim (f=13), liyakatsiz okul yöneticileri (f=13), akademik başarıya fazla odaklanma (f=13), öğretmen itibarının düşmesi (f=13), sınav odaklı eğitim (f=12) ve milli bir anlayışın oluşturulamaması (f=11) gibi sorunların vurgulandığı görülmektedir. Aşağıda çalışmadaki sayfa kısıtlaması göz önünde bulundurularak frekans sayısı 13 ve üzerinde olan sorunlara ilişkin katılımcılardan yapılan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Sistemde Sık Değişiklikler

Eğitim paydaşlarından 54'ü sistemde yaşanan sık değişiklikleri Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olduğunu belirtmiştir. Sistemde yaşanan sık değişiklikler, tüm paydaşlar tarafından en sık vurgulanan sorundur. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K3: ...sorun sürekli değişen bir eğitim sistemimizin olmasıdır. Neredeyse her bakan değişikliğinde sistemimizde değişiklikler olmaktadır. Dolayısıyla öğrenciler sürekli değişikliklere adapte olamıyor ve sonuç hep başarısız oluyor. (Öğrenci, Kadın, 24-29 yaş arası, Lisans devam)

K31: Eğitim sisteminin önemli sorunlarından biri sürekli değişmesidir. Eğitimdeki bir değişikliğin etkisini anlayabilmek, uzun süreç gerektiren bir aşamadır. Eğitimden sorumlu kişiler bir düzenlemenin sonucunu görmeden onu tamamen ortadan kaldırebiliyorlar. (Öğretmen, Erkek, 30-35 yaş arası, Lisans)

K45: Sistemin en önemli sorunu çok fazla değişmesi. Gelişmiş ülkelerde eğitim ve sağlıkla çok fazla oynanmaz. Bizim ülkemizde ise göreve gelen her hükümet önce eğitim sistemini değiştirmeye çalışıyor. (Veli, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lisans)

Nitelikli Öğretmen Yetişmemesi

Eğitim paydaşlarından 31'i nitelikli öğretmen yetişmemesini Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olarak görmüştür. Bu sorun görüşüne başvuru tüm paydaşlar tarafından dile getirilmiş olup, en fazla öğretmen adayı olan eğitim fakültesi öğrencileri (f=9) tarafından dile getirilmesi dikkat çekicidir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K9: En önemli sorunlardan biri nitelikli öğretmen yetiştirilmemesidir. Eğitim fakültelerinde niteliksiz eğitim verilmesi, öğrencilerin kendini yetersiz hissetmesine neden oluyor. Bu durum eğitim fakültesinde eğitim gören öğrencilerin değişime ayak uyduramaması sonucunu doğuruyor. (Öğrenci, Kadın, 18-23 yaş arası, Lisans devam)

K65: Öğretmenlerin, mesleklerinin gereğini yapabilecek donanuma sahip olmaması önemli sorunlardan birdir. Üniversitelerden mezun olan gençlerimiz adeta sudan çıkmış balık gibi, pratik açıdan hiçbir şey bilmeden görevlerine başlıyorlar. (Okul yöneticisi, Erkek, 30-35 yaş arası, Lisans)

K118: Bana göre eğitim fakülteleri nitelikli öğretmen yetiştirme bakımından yetersiz. Öğretim elemanı eksikliği, ders yapısı, yöneticilerin eğitim kökenli olmaması gibi nedenler nitelikli öğretmen yetiştirmelerini engelliyor. Öğretmenlerin iyi yetişmemesi okullardaki eğitimin niteliğini de olumsuz etkiliyor. (Öğretim elemanı, Erkek, 36-41 yaş arası, Doktora)

Aile Desteğinin Yetersizliği

Eğitim paydaşlarından 17'si Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin aile desteğinin yetersizliği olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve veli görüş bildirmiş olup, en fazla velilerin (f=9) görüş belirtmesi oldukça dikkat çekicidir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K35: Velilerimizin bilinçsiz olması önemli sorunlardan biridir. Bu durum eğitim-öğretimi birinci dereceden etkilemektedir. Ailede uygun ortamda büyümeyen çocuk okulda sorun çıkarabilmektedir. Velinin eğitim-öğretime olumsuz yaklaşımı öğrenciyi de olumsuz etkilemektedir. (Öğretmen, Erkek, 30-35 yaş arası, Lisans).

K52: Türk eğitim sisteminin önemli sorunlarından biri ailelerdir. Ailelerin eğitim konusunda bilinçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Velilerin eğitim sürecine katkıda bulunmalarını sağlamak için veliler de eğitilmelidir. (Veli, Erkek, 36-41 yaş arası, Lisans)

Siyasi Müdahaleler (Nepotizm)

Eğitim paydaşlarından 16'sı siyasi müdahaleleri (nepotizm) Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olduğunu ifade etmiştir. Siyasi müdahaleler, tüm paydaşlar tarafından dile getirilmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K9: Siyasetçilerin eğitimde adalet kavramını zedelemesi önemli sorunlardan biri. Gerek öğretmen ve okul yöneticisi atamalarında, gerek il-ilçe müdürlerinin atanması konusunda adaletsiz uygulamalar gerçekleştiriliyor. (Öğrenci, Kadın, 18-23 yaş arası, Lisans devam)

K39: Siyasete bağlı biçimde yapılan sendikal faaliyetler önemli bir sorun. Bilhassa idareci atamalarında liyakatsizliğin temel nedeni sendikaların bu süreçte rol almasıdır. Kendi üyelerini diğer yönetici adaylarının önüne geçirebilmek için türlü adaletsizlikler yapabilmektedirler. (Öğretmen, Erkek, 24-29 yaş arası, Yüksek lisans)

Kişisel Özelliklerin Göz Ardı Edilmesi

Eğitim paydaşlarından 16'sı Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin kişisel özelliklerinin göz ardı edilmesi olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, STK temsilcisi ve öğretim elemanı görüş bildirmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K28: Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin dikkate alınmaması diğer bir sorundur. Birçok farklı zekâ kuramının varlığı bilimsel olarak ispatlanmışken hala standart eğitim programlarında kazanımlar farklı öğrencilere aynı süre ve şekilde verilmeye çalışılmaktadır. (Öğretmen, Erkek, 36-41 yaş arası, Lisans)

K87: Eğitim sisteminin en büyük sorunu bütün öğrencilerin aynı kategoride değerlendirilip hepsine tek tip eğitim verilmesi. Bütün öğrencilerden akademik açıdan başarı bekleniyor. Bu öğrencilerin her birinin ilgi ve kabiliyetlerinin farklı olabileceği göz ardı ediliyor. (Okul yöneticisi, Erkek, 36-41 yaş arası, Lisans)

Kalabalık Sınıflar

Eğitim paydaşlarından 15'i kalabalık sınıfların Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olduğunu belirtmiştir. Kalabalık sınıflar, tüm paydaşlar tarafından dile getirilen bir sorun olup, en fazla veliler (f=6) tarafından vurgulanmıştır. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K60: Neredeyse bütün okullarda öğrenci sayısı hala çok fazla. Bazı sınıflarda 52-53 öğrenci var. Böyle sınıflarda iyi öğrenciler ön plana çıkıyor, diğer öğrenciler arka planda kalıyor. Öğretmen geri planda kalan öğrencileri tanıma imkânı bulamıyor. (Veli, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lise)

K86: Türkiye'de derslik sayısı yetersiz olduğundan dolayı sınıflarımız çok kalabalık. Sınıf mevcutları ortalama 20'ye inmeden bu sorun çözülmeyecektir. (Okul yöneticisi, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lisans)

Öğretmenlerde Yetersiz Mesleki Gelişim

Eğitim paydaşlarından 15'i Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin öğretmenlerin yetersiz mesleki gelişimi olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, veli ve STK temsilcisi görüş bildirmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K16: İkinci öncelikli sorunun öğretmen yeterlilikleri olduğunu düşünüyorum. 2000'li yılların başından beri ülkemizde gerçekleşen değişimin öğretmen yapımıza pek yansımadığını ve öğretmenlerimizin teknolojiyi yeterince transfer edemediğini düşünüyorum. Bunun temel nedeni yetersiz hizmet içi faaliyetleri. Maalesef günümüz öğretmeni zamanın gerisinde kaldı ve Bakanlık bunun birinci sorumlusudur. (Öğretmen, Erkek, 36-41 yaş arası, Yüksek lisans)

K49: Eğitim sisteminin önemli sorunlarından biri öğretmenlerin kendini yeteri kadar geliştirmemesi, güncellememesi. Bunun nedeni öğretmenlerde "ben" kimliğinin ön plana çıkması. Öğretmenler kendilerini çok yeterli görüyor. (Veli, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lisans)

K91: Günümüzde eğitimin en önemli sorunlardan biri beklenen kalitenin uzağında kalan öğretmenlerdir. Bilgisini tazelemeyen, alanındaki gelişmeleri izlemeyen ve gelişmeyen öğretmen,

öğrenci için bir kaynak ve yönlendirici olmaktan çıkar. (STK temsilcisi, Erkek, 30-35 yaş arası, Yüksek lisans)

12 Yıllık Zorunlu Eğitim

Eğitim paydaşlarından 13'ü Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin 12 yıllık zorunlu eğitim olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğretmen, okul yöneticisi, veli ve STK temsilcisi görüş bildirmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K68: En önemli sorunlardan biri 4+4+4 zorunlu eğitim sistemi. Okumak istemeyen öğrenciler, okumak isteyenlere engel olmaktadır. Öğretmenler, zorunlu olarak okula getirilen bu öğrenciler yüzünden öğrencilerin karşısında küçük duruma düşmektedirler. (Okul yöneticisi, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lisans)

K94: Eğitimin zorunlu olması sistem açısından önemli bir sorundur. "Herkes okumalı" anlayışı, akademik yeterliği olmayan ve başka alanlarda yetkinliği olan gençlerimizi edilgen hale getiriyor. Gelecekte iyi sporcu, iyi esnaf, iyi ressam olabilecek çocukları zorunlu eğitime tabi tutarak heba ediyoruz. (STK temsilcisi, Erkek, 42 yaş ve üstü, Lisans)

Liyakatsiz Okul Yöneticileri

Eğitim paydaşlarından 13'ü Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin liyakatsiz okul yöneticileri olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğretmen, okul yöneticisi, STK temsilcisi ve öğretim elemanı görüş bildirmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K40: Okullardaki eğitim öğretim ortamını iyileştirecek okul yöneticilerinin olmaması ve yönetici atamalarının sendikalar üzerinden yapılması önemli sorunlardan biri. Bu şekilde atanan yöneticiler sadece okulda sorun çıkmamasına hizmet ediyor. (Öğretmen, Erkek, 30-35 yaş arası, Lisans)

K65: Maalesef yöneticiliğin hakkını veremeyen kişilerin atanması önemli bir sorun. Bu durum okul ortamında sorunlarla birlikte başarısızlığı getiriyor. Aynı zamanda bu tür idareciler hem mesleğimize zarar veriyor hem de öğretmenlerimizin meslek aşkını öldürüyor. (Okul yöneticisi, Erkek, 36-41 yaş arası, Lisans)

Akademik Başarıya Fazla Odaklanma

Eğitim paydaşlarından 13'ü Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin akademik başarıya fazla odaklanma olduğunu belirtmiştir. Bu konuda paydaşlar içerisinde öğretmen, okul yöneticisi, veli, STK temsilcisi ve öğretim elemanı görüş bildirmiştir. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K24: Akademik başarı çok fazla ön plana çıkarılıp, yaşamsal başarı bir kenara itilmektedir. Derslerinde iyi notlar alan çocukları herkes başarılı ve kabiliyetli görüyor. Ama kimse için öğrencinin ahlaki boyutu

önemli değil. Çünkü bizim eğitim sistemimizde akademik başarı her şeydir. (Öğretmen, Kadın, 24-29 yaş arası, Lisans)

K110: Sistem içerisinde özellikle sayısal derslerde iyi notlar alan çocuklar başarılı ve yetenekli görülüyor. Akademik başarı, yaşamsal başarı olmadan tek başına yetersiz kalacaktır. Çünkü eğitimin bir amacı da bireyi hayata hazırlamaktır. Bireyin bir matematik veya fen problemini iyi çözmesi kadar, kendini iyi ifade edebilmesi ve insanlarla iyi ilişkiler kurması da önemlidir. (Öğretim elemanı, Kadın, 30-35 yaş arası, Doktora)

Öğretmen İtibarının Düşmesi

Eğitim paydaşlarından 13'ü sistemde öğretmen itibarının düşmesini Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olarak görmüştür. Öğretmen itibarının düşmesi, tüm paydaşlar tarafından vurgulanmıştır. Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan bazılarının ifadeleri aşağıdaki şekildedir.

K38: Öğretmenlerin gereken değeri görmemesi önemli bir sorundur. Toplum ve yöneticiler, öğretmene maddi ve manevi olarak gerekli değeri vermiyor. Atatürk'ün belirttiği gibi yeni nesli yetiştirecek olan öğretmenlerin toplum tarafından değer görmesi enerjisini ve motivasyonunu yükseltecektir. (Öğretmen, Kadın, 24-29 yaş arası, Lisans)

K117: Eğitim sisteminin ilk sorunu öğretmenin toplum içindeki itibarsızlığıdır. Ülkemizde üniversite sınavlarında en zeki çocuklar tıp ve mühendislik alanlarını tercih ediyor. Düşük puanla eğitim fakültelerine gelen öğretmen adayları idealist davranmıyorlar. Milli ve manevi değerlerin yozlaşması sebebiyle itibarsızlaşma artmaktadır. (Öğretim elemanı, Erkek, 30-35 yaş arası, Doktora)

Araştırmanın genel amacına bağlı olarak yanıtı aranan ikinci soru "Eğitim paydaşlarının görüşlerine göre belirlenen Türk eğitim sisteminin temel sorunları hangi kategoriler altında toplanabilir?" şeklinde ifade edilmiştir. Bu soru doğrultusunda Türk eğitim sistemine ilişkin eğitim paydaşlarından elde edilen bulguların ayrıldığı kategoriler ve bu kategorilere ilişkin frekanslar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin kategoriler ve frekansları

Kategoriler (f=8)	Frekans	Kodlar	Frekans
Yönetmel	125	Sistemde sık değişiklikler	54
		Siyasi müdahaleler (Nepotizm)	16
		Liyakatsiz okul yöneticileri	13
		Milli bir anlayışın oluşturulamaması	11
		Belli bir felsefesinin olmaması	9
		Bakanların eğitim kökenli olmaması	8
		Fırsat eşitliğinin sağlanamaması	8
		Yapılan reformlarda görüş alınmaması	3
		Eğitimli kişilerin işsiz kalması	2
		Sorunların bütüncül değerlendirilmemesi	1
Öğretmen ve öğretmen eğitimi	69	Nitelikli öğretmen yetişmemesi	31
		Öğretmenlerde yetersiz mesleki gelişim	15
		Öğretmen itibarının düşmesi	13
		Öğretmen istihdamının yetersizliği	5
		Öğretmenlerin iş yükü	3
		Öğretmen performansının ölçülmemesi	1
		Tükenmişlik düzeyi yüksek öğretmenler	1
Eğitim-öğretim süreci	68	Kişisel özelliklerin göz ardı edilmesi	16
		12 yıllık zorunlu eğitim	13
		Akademik başarıya odaklanma	13
		Sınav odaklı eğitim	12
		Ezbere dayalı eğitim	8
		Uygulamalı eğitimin yetersizliği	5
		Karma eğitim	1
Ailevi ve toplumsal	32	Aile desteğinin yetersizliği	17
		Toplumsal yapıyla uyuşmaması	7
		Eğitim düzeyi düşük veliler	5
		Yetersiz toplumsal değer	3
Fiziksel altyapı ve materyal	32	Kalabalık sınıflar	15
		Fiziksel ve donanımsal sorunlar	10
		Niteliksiz ders kitapları	5
		Okulların güvenlik sorunu	2
Eğitim programı	21	Müfredatta sık değişiklikler	9
		Eğitim programının uygulanmaması	5
		Müfredatta milli değerlerin yetersizliği	4
		Müfredatta ilişkin görüş alınmaması	1
		Öğretmenlerin yetersiz müfredat bilgisi	1
		Öğrenci düzeyine uygun olmayan müfredat	1
Finansman	9	Okul bütçelerinin yetersizliği	6
		Merkezi bütçeden ayrılan pay	3
Mesleki eğitim	4	Mesleki yöneltmenin gecikmesi	2
		Mesleki eğitime önem verilmemesi	2
TOPLAM	360	TOPLAM	360

Tablo 3 incelendiğinde, eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sistemine ilişkin elde edilen 42 sorunun toplam 8 kategoride toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler sahip oldukları frekansa göre sırasıyla; yönetmel (f=125), öğretmen ve öğretmen eğitimi (f=69), eğitim-

öğretim süreci (f=68), ailevi ve toplumsal (f=32), fiziksel altyapı ve materyal (f=32), eğitim programı (f=21), finansman (f=9) ve mesleki eğitim (f=4) şeklindedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmanın amacı doğrultusunda, Türk eğitim sisteminin temel sorunları öğrenci, öğretmen, veli, okul yöneticisi, sivil toplum kuruluşu temsilcisi ve öğretim elemanı olmak üzere 6 farklı paydaşın görüşleri çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırmada Türk eğitim sisteminin temel 42 sorunu olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma elde edilen sonuçlar, Türk eğitim sistemine ilişkin çok farklı sorunların olduğunu göstermektedir. Görüşüne başvuru tüm paydaşlar tarafından Türk eğitim sisteminin en önemli sorununun *sistemde yaşanan sık değişiklikler* olduğu ifade edilmiştir. Sistemde yaşanan sık değişikliklerin tüm paydaşlar tarafından en önemli sorun olarak ortaya konması, bu sorunun tüm paydaşları etkilediğini ve paydaşların bu durumdan rahatsız olduğunu göstermektedir. Katılımcılara göre, sistemde yaşanan sık değişimler paydaşlar üzerinde belirsizlik, güvensizlik ve uyum sorunu gibi problemlere neden olmaktadır. Gür ve Çelik (2009), Türk eğitim sistemindeki istikrarsızlığı kısa süreli sürekli aralıklarla Milli Eğitim Bakanlarının değişmesine ve yeni hükümetlerin eskisinden farklı politikalar izlemesine bağlarken; Gedikoğlu (2005) ise yaşanan sık değişikliklerden dolayı eğitim politikalarında süreklilik sağlanamadığını ve ciddi bir kaynak israfının olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan Karakütük ve Özdoğan Özbal (2019) tarafından yapılan çalışmada görüşüne başvuru eğitim yöneticileri de Türk eğitim sisteminin en önemli sorununun yaşanan sürekli değişiklikler olduğunu ifade etmiştir. Her ne kadar yaşanan değişimlere uyum sağlamak açısından değişiklikler yapmak gerekli olsa da bu değişiklikler yapılırken ilgili paydaşların görüşlerine yeterince başvurulmaması, gerekli pilot çalışmaların yapılmaması ve değişikliklerin etkilerini görmek için yeterli zaman geçmesine fırsat verilmemesi eğitim politikalarının uzun vadeli olmasını engellemektedir.

Eğitim öğretim sürecini yönlendirmeleri ve bu sürecin başarısına doğrudan katkıda bulunmaları nedeniyle öğretmenler (Nalçacı ve Sökmen, 2016), Türk eğitim sistemi içerisinde oldukça önemli bir konuma sahiptirler. Ancak görüşüne başvuru katılımcılar, Türk eğitim sisteminin en önemli sorunlarından birinin *nitelikli öğretmen yetişmemesi* olduğunu belirtmişlerdir. Nitekim Keser Özmantar ve Aktaş (2018) tarafından çeşitli paydaşların görüşlerini alarak gerçekleştirilen çalışmada da Türk eğitim sisteminin en önemli sorununun öğretmenleri iyi yetiştirmeme olduğu saptanmıştır. Mevcut çalışmada nitelikli öğretmen yetişmemesi; öğretmen adaylarının seçim süreci, eğitim fakültelerinde verilen eğitimin niteliksiz olması ve öğretmenlik yapan bireylerin kendilerini geliştirmemesi gibi nedenlere bağlanmışlardır. Nitekim araştırmada ulaşılan diğer bir sonuç da Türk eğitim sistemi içerisinde görev yapan *öğretmenlerin yetersiz mesleki gelişim göstermesi* şeklindedir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlar birbirini desteklemektedir. Bu durumun çeşitli nedenleri olabilir.

Türkiye’de görev yapmakta olan öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü tarafından çeşitli hizmet içi eğitimler yapılmaktadır. Ancak Elçiçek ve Yaşar (2016), bu hizmet içi eğitimlerin nitelik ve nicelik anlamında yetersiz olduğunu, öğretmenlerin ihtiyaç, talep ve görüşlerinin alınmadan yapıldığını ve bu nedenle etkisiz kaldığını belirtmişlerdir. Diğer yandan Can (2019) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi olmanın rahatlığı ile kendilerini geliştirme kaygıları ve inançlarının olmaması, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerin yetersizliği, ders yükü yoğunluğu, mesleki tükenmişlik, motivasyon ve amaç eksikliği gibi çeşitli engellerin olduğu görülmektedir.

Çocukların okullarda formal eğitim sürecine başlaması ile birlikte aileler, çocuklarının eğitim öğretim sorumluluklarını büyük ölçüde bu kurumlara devretmektedirler (Sağlam ve Çalışkan, 2017). Ancak bu durum ailelerin, çocukların eğitimiyle ilgili sorumluluklarının bitmesine neden olmamakta, ailelere farklı roller ve sorumluluklar yüklemektedir. Mevcut araştırma kapsamında görüşüne başvuru katılımcılara göre *aile desteğinin yetersizliği* Türk eğitim sisteminin önemli sorunlarından biri olarak görülmektedir. Diğer yandan ailelerle ilgili diğer bir sorunun ise *eğitim düzeyi düşük veliler* olduğu ifade edilmiştir. Ailelerle ilgili belirtilen bu sorunlar okul-aile işbirliğini ve etkileşimini olumsuz etkileyen faktörlerdir. Türk eğitim sisteminin sorunlarının incelendiği farklı çalışmalarda (Taşdemir, 2015; Yılmaz ve Altinkurt, 2011) mevcut araştırmayı destekler nitelikte, okul-aile işbirliğinin yetersiz olduğuna dair bulgulara ulaşılmıştır. Mevcut araştırmada elde edilen bu sonuç öğrencilerin eğitim sürecinde aile katkısının yetersiz olduğunu göstermektedir. Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç ise Türk eğitim sistemi içerisinde yaşanan nepotizm (adam kayırmacılığı) kaynaklı *siyasi müdahaleler* ile ilgilidir. Benzer bulguya, Özdemir ve Kaplan (2017) tarafından yapılan çalışmada da ulaşıldığı görülmektedir. Katılımcılar, bu yöndeki ifadelerini çoğunlukla öğretmenlerin atama süreçlerindeki sözlü sınav (mülakat), yöneticilerin görevlendirmesi için yapılan sözlü sınav veya okul bazlı çeşitli durumlarla (öğrenci kaydı, hizmetli personel görevlendirilmesi gibi) ilişkilendirmişlerdir. Bu süreçlerde siyasi rolleri bulunan kişiler tarafından çeşitli bireylere (eş-dost, akraba, yakınlar vb.) ayrıcalık tanındığı belirtilmiştir. Yaşanan bu durum, insanların eğitim sistemine olan güvenini olumsuz yönde etkileyebilir ve eğitim kurumlarını amaçlarından uzaklaştırabilir.

Eğitim sürecindeki her öğrencinin kendine özgü bilgi, beceri ve özellikleri bulunmaktadır. Öğrenci gelişiminin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi için bu faktörlerin dikkate alınması gerekir. Mevcut araştırmada Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından birinin *kişisel özelliklerin göz ardı edilmesi* olduğu saptanmıştır. Bu durumun eğitim öğretim sürecinde yer alan paydaşların tek tip birey yetiştirmeye yönelik tutumlarından (Hareket ve diğerleri, 2016) kaynaklandığı söylenebilir. Araştırma kapsamında ulaşılan diğer sonuç olan *kalabalık sınıflar* da öğrencilerin kişisel özelliklerinin göz ardı edilmesinin nedenlerinden biri olarak görülebilir. Çünkü eğitimde bireysel farklılıkların odağa alınması ile sınıftaki öğrenci sayısı arasında çok yakın bir ilişkili bulunmaktadır (Yaman, 2010).

Öğrencilerin bireysel özelliklerinin merkeze alınarak eğitimin gerçekleştirilebilmesi için sınıfların kalabalık olmaması gerekir. Deveci ve Aykaç'ın (2018) çalışmasına göre de ilköğretim okullarında kalabalık sınıflar önemli bir altyapı sorunudur. Sınıfın kalabalığı ile akademik başarı arasında da açık ve güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Glass ve Smith, 1979). Aynı zamanda kalabalık sınıfların öğrencilerin kendilerini rahat biçimde ifade etmesi, öğrenme süreçlerinden maksimum bir biçimde yararlanabilmesi, sınıftaki öğrenciler ve öğretmeniyle sağlıklı bir etkileşim kurabilmesi önünde önemli bir engel olduğu söylenebilir.

Türkiye'de 2012 yılında yapılan değişiklik ile 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren yaygın olarak "4+4+4 Eğitim Sistemi" olarak bilinen 12 yıllık zorunlu eğitim uygulamaya konmuş ve halen uygulanmaya devam etmektedir. Yapılan bu değişiklik ile 4 yıllık ortaöğretim kademesi zorunlu eğitim kapsamına girmiştir. Görüşüne başvuru alan eğitim paydaşlarına göre *12 yıllık zorunlu eğitim* Türk eğitim sistemi için önemli bir sorundur. Okul yöneticileri ortaöğretim kademesinin zorunlu hale gelmesinden dolayı disiplin sağlama, sağlıklı bir eğitim öğretim süreci ve fiziksel/donanımsal ihtiyaçları karşılama konularında sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Benzer sonuçlara Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013) tarafından yapılan çalışmada da ulaşıldığı görülmektedir. Diğer yandan eğitim paydaşlarının sık vurguladığı diğer bir sorun da *okul yöneticilerinin liyakatsiz olmasıdır*. Okul yöneticilerinin liyakatli olması okul başarısını etkileyen önemli bir faktördür (Babaoğlu, Nalbant ve Çelik, 2017). Yöneticilerin liyakat sahibi olmaması hem saygınlıklarını azaltmakta (Yılmaz ve Alabaş, 2019) hem de öğretmenlerin motivasyonlarını olumsuz etkilemektedir (Çiftçi, 2017).

Türk eğitim sisteminin önemli sorunlarından birinin de *akademik başarıya fazla odaklanma* olduğu araştırma bulgularından anlaşılmaktadır. Katılımcılar bu yönde görüş belirtirken çoğunlukla öğrencilerin sosyal, sportif ve kültürel özelliklerini geliştirmeye yönelik içerik, etkinlik ve faaliyetlerin yetersiz olduğuna vurgu yapmışlardır. Milli Eğitim Bakanlığı (2015) tarafından yayınlanan 2015-2019 Stratejik Planı içerisinde belirtilen zayıf yönlerden birinin de "sosyal, kültürel, sportif ve bilimsel faaliyetlerin yeterlilik düzeyi" olduğu belirtilmiştir. Türkiye'deki yarışmacı eğitim anlayışı, eğitim sistemini akademik başarı odaklı yani sınav odaklı bir anlayışa dönüştürmüştür (Ural, 2016). Eğitim paydaşlarına göre Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri de *sınav odaklı eğitim* anlayışıdır. Türk eğitim sisteminde akademik başarıya fazla odaklanma ile sınav odaklı bir eğitim sistemi benimsenmesi arasında bir ilişki olduğu düşünülebilir. Ural'a göre, seçme sınavları ile akademik başarı yüceltilmiş ve eğitimi bireyin bütüncül gelişimini (bedensel, düşünsel, duygusal ve davranışsal) destekleme işlevinden uzaklaştırmıştır.

Çeşitli kademelerde verilen eğitimin kalitesi ile sistem içerisindeki öğretmen kalitesi beraber değerlendirilebilir. Bu açıdan sistemin en önemli özgesinin öğretmen olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Mevcut çalışmada Türk eğitim sisteminin en önemli sorunlarından birinin *öğretmen*

itibarının düşmesi olduğu görülmektedir. Öğretmen itibarının düşmesine yönelik; sistem içerisinde öğretmen yetkilerinin azaltılması, öğretmenlerin öğrencilere olumsuz rol model olması ve öğretmenlerin kişisel ve mesleki olarak gelişim göstermemesi gibi nedenler öne sürülmüştür. Bozbayındır'ın (2019) yaptığı çalışmaya göre; maddi getirisinin az olması, öğretmenlerin olumsuz tutum ve davranışları, özlük haklarının yetersizliği, paydaşlar ile olumsuz ilişkiler, bürokrat ve siyasetçilerin olumsuz davranış ve söylemleri gibi nedenler öğretmenlik mesleğinin statüsünü olumsuz etkilemektedir. Bahsi geçen çalışma ile mevcut araştırma sonuçlarının birbirini desteklediği görülmektedir. Buna göre öğretmen itibarının düşmesine neden olan; öğretmen, öğretmen yetiştirme sistemi, veli, medya, siyasetçi ve yasal mevzuat kaynaklı birçok faktör bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında Türk eğitim sisteminde; milli bir anlayışın oluşturulamaması, fiziksel ve donanımsal sorunlar, müfredatta sık değişiklikler, belli bir felsefesinin olmaması, bakanların eğitim kökenli olmaması, fırsat eşitliğinin sağlanamaması, ezbere dayalı eğitim, toplumsal yapıyla uyuşmaması, okul bütçelerinin yetersizliği, eğitim programının uygulanmaması, niteliksiz ders kitapları, öğretmen istihdamının yetersizliği, uygulamalı eğitimin yetersizliği, merkezi bütçeden ayrılan pay, öğretmenlerin iş yükü, yetersiz toplumsal değer, yapılan reformlarda görüş alınmaması, eğitilmiş kişilerin işsiz kalması, okulların güvenlik sorunu, mesleki yönetiminin gecikmesi, mesleki eğitime önem verilmemesi, karma eğitim, öğretmen performansının ölçülmemesi, müfredata ilişkin görüş alınmaması, öğretmenlerin yetersiz müfredat bilgisi, öğrenci düzeyine uygun olmayan müfredat, tükenmişlik düzeyi yüksek öğretmenler ve sorunların bütüncül olarak değerlendirilmemesi gibi çeşitli sorunların olduğu da tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda belirlenen 42 temel sorun ortak özellikleri dikkate alınarak yönetsel, öğretmen ve öğretmen eğitimi, eğitim-öğretim süreci, ailevi ve toplumsal, fiziksel altyapı ve materyal, eğitim programı, finansman ve mesleki eğitim olmak üzere 8 kategoride toplanmıştır. Son yıllarda yapılan çeşitli çalışmalarda (Kösterelioğlu ve Bayar, 2014; Yeşil ve Şahan, 2015; Kutlu Abu ve diğerleri, 2016; Çetin ve diğerleri, 2018) Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin oluşturulan kategori ve temaların, mevcut çalışmada oluşturulan kategoriler ile genel olarak örtüştüğü görülmektedir. Bu durum yıllar içerisinde eğitimle ilgili sorunların kronik hale geldiğini ve bu sorunlara çözüm üretilmediğini göstermektedir. Kronik hale gelen bu sorunlara yönelik, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2023 Eğitim Vizyon Belgesi'nde yer verilmesi bütüncül bir bakış açısıyla yer verilmesi oldukça önemlidir.

Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlar dikkate alınarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Eğitimle ilgili yapılacak sistemsal değişiklikler için ilgili paydaş görüşlerinin alınması, pilot çalışmalar yapılması ve ilgili altyapının hazır duruma getirilmesi gerekir. Aynı zamanda

değişikliklerin etkisini görebilmek için yeterli zaman gösterilmeli ve siyasi mekanizmadaki değişikliklerin sistemsal değişikliklere neden olması engellenmelidir.

2. Eğitim fakültelerine ihtiyacı karşılayabilecek sayıda öğrenci alınmalı ve bu öğrenciler seçilirken; sınav puanının yanı sıra mesleğe ilişkin tutum ve öğretmenlikte ilgili branşa yakınlıkla ilgili değerlendirmeler yapılmalıdır. Mevcut sistemde yetersiz görülen uygulamalı derslerin sayısı artırılmalıdır. Diğer yandan öğretmenlerin mesleki gelişimini teşvik amacıyla performans yönetimine ilişkin uygulamalar yapılabilir. Öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçları belirlenip ilgi çekici, motive edici ve yararlı hizmet içi eğitimler yapılması sağlanabilir.

3. Bireysel özelliklere odaklanan eğitim için öğrencileri tanımaya yönelik uygulamaların ve etkinliklerin artırılması önerilebilir. Aynı zamanda öğrencilerin kendilerini kalabalık olmayan sınıflarda daha rahat ifade edebildikleri dikkate alındığında, ülkedeki derslik sayısı artırılarak sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması sağlanabilir.

4. 12 yıllık zorunlu eğitimin ortaöğretim kademesinde yer alan öğrencilerin ilgi ve kabiliyetleri dikkate alınarak mesleki eğitime yönlendirilmesi ve mesleki eğitimi teşvik eden uygulamaların hayata geçirilmesi önerilebilir.

5. Öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlamak için öğrencilerin sosyal, sportif, sanatsal ve kültürel ilgi ve becerilerinin ortaya çıkarılıp bu yönde içerik ve faaliyetlerin nicelik ve nitelik açısından artırılması gerekir.

6. Okul yöneticisi atamalarında liyakat ve ehliyet sahibi kişilerin seçimi için eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim şartı getirilebilir. Aynı zamanda yeni atanan ve mevcut okul yöneticilerinin kişisel ve mesleki gelişim ihtiyaçları belirlenerek, periyodik hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.

7. Öğretmenlik mesleğinin itibarını artırmak için öğretmenlerin öğrenci üzerindeki yetkileri artırılabilir. Eğitimde yapılacak değişiklikler için öğretmenlerin görüşlerine başvurulması ve özlük haklarının artırılması mesleğin itibarını artırabilir.

8. Bu araştırmanın çalışma grubundan farklı olarak müfettiş, il ve ilçe müdürlüklerindeki yöneticiler, bakanlık bürokratları ve siyasi parti temsilcileri gibi paydaşların görüşlerine başvuru çalışmalar yapılabilir. Aynı zamanda araştırmada belirlenen sorunlar farklı çalışmalarda daha geniş biçimde ele alınabilir.

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

ENGLISH VERSION

Introduction

Education, which has existed since the beginning of human existence, is of great importance for people and societies. The education system, whose input and output are people, not only affects but also is affected by many segments of society. Education, as a process that continues from birth to death, plays an important role in ensuring that people adapt to social life. Along with the development of people, education contributes to the development of societies and achieving sustainable development. For this reason, countries need to be able to manage their education systems effectively, systematically, and efficiently. Countries that fail to do so may not be able to compete with other countries and survive without being dependent on other countries.

To achieve social and economic development, to ensure national integration, to adapt to new developments, and to raise competent individuals, countries need to address education-related problems (Saribaş and Babadağ, 2015). It can be said that some national and international factors influence education systems. Among the international factors affecting education, globalization stands out. Globalization, which started to make its effects felt in the second half of the 20th century and increased its effects with the 21st century, caused radical changes in politics, economy, culture, technology, and other fields. It can also be said that globalization has had direct and indirect effects on education, thus changing people's and countries' perspectives on and expectations from education. In this respect, education systems have begun to be affected by developments and changes in different countries and regions, leading to changes in the roles and responsibilities of stakeholders such as students, teachers, parents, and school administrators. Given the changes and transformations that took place in education and other fields affecting education as a result of globalization, it can be thought that countries should ensure that their education systems have a modern and dynamic structure that will respond to the needs of their people.

In addition to the problems caused by globalization, problems arising from political, social, and economic reasons have always been present in the education systems of countries. Considering the studies on the problems of the Turkish education system, it is seen that one of the most important

problems is instability (Gedikoğlu, 2005; Gür and Çelik, 2009). Governments taking office in countries like Turkey, where there is a strong relationship between education and politics, make radical changes in education in line with their ideological concerns and try to impose their political views on society through education. This, in Turkey, has led to the lack of nonpartisan educational policies (Gedikoğlu, 2005), the failure to implement long-term educational policies, and a feeling of distrust of the system among educational stakeholders. Governments' efforts for caderisation as well as for nepotism (Can, 2014) in the Ministry of Education are other problems stemming from politics. Another factor that creates a problem in the Turkish education system is the rapid increase in the population. According to the data of the Turkish Statistical Institute (TUIK), while the population of Turkey was 73.722.988 in 2010, this number reached 83.154.997 by 31 December 2019 (TUIK, 2020). Accordingly, there was an average increase of 1 million in the population every year. Also, according to the 2019 data, 19.198.803 of the total population are in the 5-19 age range (TUIK, 2020). In other words, the rapid increase in the population and the increasing rate of the school-age population in the total population are demographic factors that strained the education system and caused various needs to emerge. Studies have shown that these demographic factors have led to problems such as large class sizes (Yaman, 2006), the shortage of teachers (Kösterelioğlu and Bayar, 2014), and inequality of opportunity in access to quality education (Education Monitoring Report [ERG], 2019). Furthermore, the insufficient share allocated for education from the central budget (Yaşar and Sözbilir, 2017) and, as a result, insufficient recruitment of new teachers and schools' financial problems are other important problems in the education system. Gür and Çelik (2009) argue that although public resources allocated to education have increased in recent years, Turkey is still far behind the OECD average in terms of public expenditure per student.

The stakeholders that make up the core of the educational process carried out in schools, which are the building blocks of education systems, are students, teachers, school administrators, and parents. The review of the relevant literature reveals various problems arising from or affecting these stakeholders. For a successful and effective education system, it is very important to consider students' individual characteristics, skills, and needs (Aktepe, 2005). Since the Turkish education system is generally focused on academic achievement (Ural, 2006), social, sportive, and cultural activities in schools remain in the background, and students' talents cannot be revealed and improved. Academic achievement-oriented education systems highlight centralized exams (Yılmaz and Altınkurt, 2011) and rote learning (Kutlu Abu, Bacanak and Gökdere, 2016; Yeşil and Şahan, 2015). It can be said that this feature of the Turkish education system causes students to be uniform (in terms of their skills, interests, perspectives, etc.) and to have weak social skills. One of the important factors determining the effectiveness of educational processes is teachers (Akyıldız, 1989). Various studies (Hareket, Erdoğan and Dündar, 2016; Karakütük and Özdoğan Özbal, 2019) identified problems in the teacher selection and training system in Turkey. These problems can be said to stem from factors such

as the selection of prospective teachers only with centralized exams, the gradual decrease in the university entrance exam scores required to be admitted to teaching programs in universities due to the increase in the number of faculties of education in the country, and the failure of the content of teaching programs to meet the needs of our age. Studies have also revealed problems related to the quality (Dağlı, 2007; Tofur and Cansoy, 2017) and performance (Başdemir, 2012) of currently working teachers. Further, the fact that school administratorship has not become a profession (Okçu, 2011), as well as problems regarding the appointment (Cemaloğlu, 2005) and qualification of school administrators (Gök, 2019), have been identified as factors that hinder the healthy functioning of school administrations. Studies have also reported problems regarding parental involvement in education (Hornby and Lafaele, 2011), which is important for effective educational processes (Çetin, Yazar, Aydın and Yazıcı, 2018).

Considering the studies on the problems of the Turkish education system carried out in the last decade (Çetin et al., 2018; Erçetin et al., 2019; Karakütük and Özdoğan Özbal, 2019; Kartal, 2013; Kösterelioglu and Bayar, 2014; Özdemir and Kaplan, 2017; Sarıbaş and Babadağ, 2015; Taşdemir, 2015; Yaşar and Sözbilir, 2017; Yeşil and Şahan, 2015; Yılmaz and Altinkurt, 2011), it is seen that the problems encountered are gathered in various categories. The problems of the Turkish education system are generally grouped in the following categories: the structure of the system (centralization), education-politics relationship, education management, educational policies, curricula, educational planning, financing of education, approach to education (rote learning, academic achievement-oriented, etc.), educational philosophy, access to education (equal opportunity), examination system, educational supervision, educational levels, schooling, vocational and technical training, private schools, qualifications of teachers, teacher training system, appointment and training of school administrators, physical infrastructure and equipment, the transition between educational levels, school-parent cooperation, and measurement-evaluation and guidance.

In order to find a solution to the problems of education in Turkey, the Ministry of National Education published a document named "Happy Children, Happy Turkey: 2023 Education Vision" (Ministry of National Education [MoNE], 2018) in the last quarter of 2018. This document states the main goal of the 2023 Education Vision as "To give life to an understanding of being and knowledge that is based on moral understanding and places humans at the center." This document, which addresses the problems of the Turkish education system from a holistic perspective, deals with the studies to be carried out under various headings. The 2023 Education Vision Document contains 20 headings: "content and application, school development model, data-based management with learning analytics tools, measurement and evaluation, development and management of human resources, financing of schools, inspection and corporate guidance services, guidance and psychological counseling, special education, special skills, foreign language education, digital content and skills supported transformation in learning processes, early childhood, basic education, secondary

education, science and social sciences high schools, imam hatip (religious vocational) secondary schools and high schools, vocational and technical education, special education, and lifelong learning.” It is seen that these headings generally overlap with the categories that were underlined in the above-mentioned studies focusing on the problems of the Turkish education system.

Education systems are an open and social system, and, as a result, many stakeholders affect and are affected by them. Given that these stakeholders have different roles and responsibilities, they are likely to experience different challenges and problems and have different perceptions. Nevertheless, studies have mostly focused on the views of certain stakeholders, such as prospective teachers (Çetin et al., 2018; Hareket et al., 2016; Kutlu Abu et al., 2016; Taşdemir, 2015) and teachers (Gündüz and Can, 2011; Kösterelioğlu and Bayar, 2014). This points to the need for studies to address the problems in the Turkish education system from a holistic perspective. Therefore, it is very important to reveal the problems of the Turkish education system from the perspectives of students, teachers, parents, school administrators, representatives of non-governmental organizations, and faculty members. It is thought that the results to be obtained will not only contribute to administrators who are in the position of policy development and implementation, as well as administrators working in provincial and district directorates of national education and schools, and will form the basis for future research.

Purpose of the Study

The study aimed to reveal the main problems of the Turkish education system in line with the opinions of educational stakeholders (students, teachers, parents, school administrators, representatives of non-governmental organizations, and faculty members). To this end, answers to the following questions were sought:

1. What are the main problems of the Turkish education system according to educational stakeholders?
2. Under what categories can the main problems of the Turkish education system determined according to educational stakeholders be collected?

Method

Research Model

This qualitative research used the phenomenological approach. Using unique data collection methods such as observations, interviews, and document analysis, qualitative research seeks to reveal perceptions and phenomena in a realistic and holistic manner in their natural settings (Yıldırım and Şimşek, 2016). Phenomenology, on the other hand, aims to develop an in-depth insight into the meaning or nature of daily experiences (Patton, 2014). The present study used the phenomenological approach, which is one of the qualitative research designs, to reveal the problems of the Turkish

education system from a holistic perspective by consulting various stakeholders who affect and are affected by the Turkish education system.

Study Group

The study group consists of various stakeholders in Gaziantep's Nizip district in the 2018-2019 academic year, who affect and are affected by educational processes. Maximum variation sampling, one of the purposive sampling methods, was used to determine the study group. The main purpose of maximum variation sampling is to reveal the common or different aspects or patterns between different situations that are determined to be consistent with the purpose of the researcher, and thus to describe the problem in a wider framework (Keser Özmantar, 2018, p.97). This study achieved variation by including stakeholders with different roles in the Turkish education system into the study group. Variables such as gender, age, and educational background also contributed to the diversity of the study group. There are a total of 120 participants in the study group, including 20 students, 20 teachers, 20 parents, 20 school administrators, 20 representatives of non-governmental organizations, and 20 faculty members. Table 1 presents some demographic characteristics of the participants. Also, there is some additional information about the participants in the paragraph below the table.

Table 1. *Demographic characteristics of the participants*

Variable	Value	Student	Teacher	Parent	School Administrator	NGO Representative	Faculty Member	Total
		n	n	n	n	n	n	n
Gender	Male	11	14	19	19	19	13	93
	Female	9	6	1	1	1	7	27
	TOTAL	20	20	20	20	20	20	120
Age	18-23	7	0	0	0	0	0	7
	24-29	11	6	0	4	1	0	22
	30-35	2	4	1	4	3	7	21
	36-41	0	6	3	7	7	5	28
	42 and above	0	4	16	5	9	8	42
	TOTAL	20	20	20	20	20	20	120
Educational Background	Primary School	0	0	2	0	0	0	2
	Secondary School	0	0	5	0	0	0	5
	High School	0	0	5	0	1	0	6
	Associate Degree	0	0	2	0	3	0	5
	Bachelor's Degree	0	14	6	17	13	0	50
	Undergraduate Student	20	0	0	0	0	0	20
	Master's Degree	0	6	0	3	3	0	12
	Doctoral Degree	0	0	0	0	0	20	20
TOTAL	20	20	20	20	20	20	120	

In addition to the information given in Table 1, all of the students participating in the study are undergraduate students in the Faculty of Education. Of the teachers participating in the study, 2 are preschool teachers, 4 are classroom teachers, and 14 are subject matter teachers. All of the participating parents are involved in parent-teacher associations (12 as chairman of the board of directors, 8 as members of the board of directors). On the other hand, of the school administrators, 11 are school principals and 9 are vice principals. Of the NGO representatives, 11 work in trade unions, 7

in associations, and 2 in foundations. All of the faculty members work in the Faculty of Education: 12 have a doctoral degree, 6 are Associate Professors, and 2 Professors.

Data Collection

The “interview method,” one of the data collection methods used in qualitative research, was used to collect data. In the interviews, a semi-structured interview form consisting of two parts, developed by the researcher considering the purpose of the research, was used. A semi-structured interview form is an important instrument that enables the researcher to delve deeper into the human experiences studied (Patton, 2014). While developing this form, firstly the literature on the subject was reviewed and sample studies were examined. The first part of the form includes information about the purpose of the research and questions about the demographic characteristics of the participants. The second part of the interview form includes 5 questions regarding the purpose of the research. To examine the suitability of this form for the research purpose, two faculty members with expertise in the field of “Educational Management” were consulted, and in line with their feedback, the number of questions in the second part was reduced to three. Then, to increase the intelligibility of the form, a faculty member with expertise in “Turkish education” was consulted. The developed interview form was pilot implemented on 2 students and 2 teachers. Finally, taking into account experts’ feedback and the results of the pilot implementations, the interview form was finalized.

The data were collected by the researcher in the 2018-2019 academic year. It took approximately four months (October 2018 - February 2019) to collect data from all stakeholders. An appointment was made with the participants for the interviews, and the interviews were conducted under healthy conditions at the specified date and time. The interviews took between 12 and 32 minutes. During the face-to-face interviews, the interviewees’ statements appropriate for the research purpose were written down by the researcher. Also, at the end of the interviews, the notes kept by the researcher were re-read to obtain confirmation from the participants, and statements that did not reflect their views were removed or corrected.

Data Analysis

Content analysis technique was used for the analysis of the data. Content analysis is used to determine the occurrence of words, concepts, themes, idioms, characters, or sentences in one or more texts (Kızıltepe, 2017, pp. 253-254). First of all, the collected data were coded as P1, P2, P3, ..., P120. The participating students were coded between P1 and P20, teachers between P21 and P40, parents between P41 and P60, school administrators between P61 and P80, NGO representatives between P81 and P100, and faculty members between P101 and P120. The problems of the Turkish education system were accepted as themes and each stakeholder as a sub-theme. The problems stated by each stakeholder were listed by coding. Later, the lists of problems stated by all stakeholders were made into a single table to provide a holistic perspective. The frequencies of the obtained codes were

calculated and reported. Also, direct excerpts related to the problems with a frequency of more than 13 were included. At the end of the excerpts, the personal information of the participant was given in parentheses. Finally, categories were created by taking into account the common features of all the problems stated by the participants. During the creation of the categories, previous studies on this subject were used, and the categories were finalized by consulting two faculty members with expertise in "Educational Management."

Validity and Reliability

Validity in qualitative research is based on determining whether the findings are correct from the perspective of the reader, the participant, and the researcher (Creswell and Miller, 2000). In this study using maximum variation sampling, one of the purposive sampling methods, the opinions of the participants with different perspectives on the subject were taken. The data were obtained by taking notes during face-to-face interviews. In this way, a long-term interaction was provided between the participants and the researcher. Also, confirmation was obtained from the participants for the data obtained in the study. The research process is reported in detail in the method section of the research.

Reliability in qualitative studies is defined as the stability in the responses of more than one rater (Creswell, 2013). In this context, care was taken to ensure that research processes were consistent with research questions. Expert opinion was sought to ensure the reliability of the obtained data. A faculty member with expertise in "Educational Management" and experience in qualitative research was asked to re-code the data. To calculate the degree of agreement among raters, Miles and Huberman's (2015) formula ($\text{Reliability} = \frac{\text{Consensus}}{\text{Consensus} + \text{Dissensus}} \times 100$) was used, and the ratio was found to be 0.92. The findings obtained as a result of the analysis of the data were presented without any comment, and direct excerpts from the interviews were included. Personal information of the participants was included in parentheses at the end of the excerpts. The obtained raw data and codings are still kept by the researcher.

Ethical Considerations

In this study, all the rules specified in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed. None of the actions specified under the second section of the Directive, "Scientific Research and Publication Ethics Actions" have been carried out.

Information on ethics committee approval:

Ethical evaluation board=Gaziantep University Social and Humanities Ethics Committee

Date of ethical approval decision=20.05.2020

Issue no of ethical evaluation document=87841438/050.06/26300

Results

This section includes the findings obtained as a result of analyzing the data from the questions asked in line with the general purpose of the study.

First of all, answers to the first research question (What are the main problems of the Turkish education system according to educational stakeholders?) were sought. The main problems of the Turkish education system stated by the participants and the frequencies of these problems are given in Table 2.

Table 2. Main problems of the Turkish education system according to educational stakeholders

Theme	Codes	Sub-themes						
		Student (n = 20)	Teacher (n = 20)	School Administrator (n = 20)	Parent (n = 20)	NGO Representative (n = 20)	Faculty Member (n = 20)	Total (n = 120)
		f	f	f	f	f	f	f
Problems of the Turkish Education System	Frequent changes in the system	13	8	10	10	5	8	54
	Failure to train qualified teachers	9	2	6	3	5	6	31
	Lack of parental involvement	2	4	2	9	-	-	17
	Political interventions (Nepotism)	5	3	1	1	3	3	16
	Lack of personalized learning	3	6	5	-	1	1	16
	Crowded classrooms	2	1	3	6	2	1	15
	Insufficient professional development of teachers	1	3	3	6	2	-	15
	12-year compulsory education	-	2	6	1	4	-	13
	Incompetent school administrators	-	3	2	-	3	5	13
	Too much focus on academic achievement	-	3	3	1	3	3	13
	Decline in the social prestige of the teaching profession	1	3	2	3	3	1	13
	Exam-oriented education	2	5	-	-	1	4	12
	Failure to create a national understanding	1	3	2	-	4	1	11
	Physical and infrastructural problems	-	1	-	6	2	1	10
	Frequent changes in curricula	3	-	2	1	3	-	9
	Lack of a specific educational philosophy	1	1	-	-	-	7	9
	Ministers without professional backgrounds in education	4	2	1	-	1	-	8
	Failure to provide equal opportunities	-	2	4	2	-	-	8
	Rote learning-based education	-	-	-	1	2	5	8
	Incompatibility with the social structure	3	2	1	-	-	1	7
	Insufficient school budgets	-	-	1	3	2	-	6
	Failure to appropriately implement education programs	4	-	-	-	1	-	5
	Parents with low educational levels	-	1	-	1	2	1	5
	Poor-quality textbooks	-	-	2	1	-	2	5
	Teacher shortage	-	-	-	3	1	1	5
	Inadequate practical training	3	1	-	-	-	1	5
	Lack of sufficient emphasis on national values in curricula	-	-	-	-	3	1	4
	Insufficient share allocated from the central budget	3	-	-	-	-	-	3
	Teachers' workload	-	2	1	-	-	-	3
	Lack of social support for education	-	-	3	-	-	-	3
	Reforms carried out without taking the opinions of stakeholders	-	-	-	-	3	-	3
	Unemployment of educated people	-	2	-	-	-	-	2
	Schools' security problem	-	-	-	2	-	-	2
	Late professional orientation of students	-	-	-	-	1	1	2
	Insufficient emphasis on vocational education	-	-	-	-	2	-	2
	Coeducation	-	-	-	-	1	-	1
	Failure to measure teachers' performance	-	-	-	-	-	1	1
	Curricula developed without taking the opinions of relevant stakeholders	-	-	-	-	-	1	1
	Teachers' insufficient knowledge about curricula	-	-	-	-	-	1	1
	Curricula not appropriate for students' level	-	-	-	-	-	1	1
Teachers with high levels of burnout	-	-	-	-	-	1	1	
Failure to evaluate the problems in a holistic manner	-	-	-	-	-	1	1	
TOTAL		60	60	60	60	60	60	360

As can be inferred from Table 2, the Turkish education system has 42 main problems, according to the stakeholders interviewed. Those most frequently stated were as follows: frequent changes in the system (f=54), failure to train qualified teachers (f=31), lack of parental involvement (f=17), political interventions/nepotism (f=16), lack of personalized learning (f=16), crowded classrooms (f=15), insufficient professional development of teachers (f=15), 12-year compulsory education (f=13), incompetent school administrators (f=13), too much on academic achievement (f=13), decline in the social prestige of the teaching profession (f=13), exam-oriented education (f=12), and failure to create a national understanding (f=11). Below are direct excerpts from the interviews related to the problems with a frequency of 13 or more, included considering the page restriction in the study.

Frequent Changes in the System

Fifty-four of the interviewed stakeholders stated that frequent changes in the system are one of the main problems of the Turkish education system. This problem was emphasized by all stakeholder groups. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P3: ...the problem is that we have a constantly-changing education system. Whenever the minister (of national education) changes, there are changes in our system, too. Therefore, students cannot adapt to changes, and the result is always a failure. (Student, Female, aged 24-29 years old, Undergraduate Student)

P31: One of the important problems of the education system is that it is constantly changing. It takes a long time to evaluate the impact of a change in the education system. Those responsible for education can completely abolish a regulation without seeing its results. (Teacher, Male, aged 30-35 years old, Bachelor's Degree)

P45: The most important problem of the system is that it changes too often. In developed countries, policies related to education and health are not changed so often. In our country, on the other hand, the first thing that a government that has come to power tries to do is change the education system. (Parent, Male, aged 42 and above, Bachelor's Degree)

Failure to Train Qualified Teachers

Thirty-one of the interviewed stakeholders stated that failure to train qualified teachers is one of the main problems of the Turkish education system. This problem was emphasized by all stakeholder groups but was most frequently (f=9) stated by students of the faculty of education, who are prospective teachers, which is a noteworthy finding. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P9: One of the most important problems is the failure to train qualified teachers. The poor-quality education provided in faculties of education makes students feel inadequate. This results in the inability

of students of the faculty of education to keep up with change. (Student, Female, aged 18-23 years old, Undergraduate student)

P65: One of the important problems is that teachers do not have the competencies required by their profession. Like a fish out of water, young graduates start the teaching profession practically without knowing anything. (School Administrator, Male, aged 30-35 years old, Bachelor's Degree)

P118: In my opinion, faculties of education are not good at training qualified teachers. Shortage of academic staff, course structure, and the lack of administrators from educational backgrounds hinder the training of qualified teachers. Poor-quality teacher training, in turn, negatively affects the quality of education in schools. (Faculty member, Male, aged 36-41 years old, Doctoral Degree)

Lack of Parental Involvement

Seventeen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is the lack of parental involvement. Among the stakeholder groups, parents mostly emphasized this problem (f=9), followed by students, teachers, and school administrators. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P35: Parents' lack of awareness of the importance of education is one of the important problems. It affects education in the first degree. A child who does not grow up in a healthy family environment can cause problems at school. Parents' negative approach to education negatively affects the student, as well. (Teacher, Male, aged 30-35 years old, Bachelor's Degree).

P52: One of the major problems of the Turkish education system is parents. I think it is necessary to raise awareness about education in parents. To enable parents to contribute to the education process, parents, too, should be educated. (Parent, Male, aged 36-41 years old, Bachelor's Degree)

Political Interventions (Nepotism)

Sixteen of the interviewed stakeholders stated that political interventions (nepotism) are one of the main problems of the Turkish education system. This problem was stated by all stakeholder groups. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P9: One of the important problems is that politicians have damaged the concept of justice in education. There is an injustice in the appointment of teachers and school administrators, as well as in the appointment to the provincial-district directorates of national education. (Student, Female, aged 18-23 years old, Undergraduate student)

P39: Trade unions in close relations with politics and politicians are an important problem. The main reason for nepotism, especially in the appointment of administrators, is that trade unions take an active role in this process. They can do all kinds of injustice to get their members in front of other administrator candidates. (Teacher, Male, aged 24-29 years old, Master's Degree)

Lack of Personalized Learning

Sixteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is the lack of personalized learning. Among the interviewed stakeholder groups, students, teachers, school administrators, NGO representatives, and faculty members emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P28: Another problem is that students' interests and skills are not taken into account. Although the theory of multiple intelligences has been scientifically proven, in standard education programs, the students are still taught the learning outcomes within the same time period and in the same way. (Teacher, Male, aged 36-41 years old, Bachelor's Degree)

P87: The biggest problem of the education system is that all students are evaluated in the same category and given a uniform education. All students are expected to show academic achievement. We overlook the fact that each student may have different interests and skills. (School Administrator, Male, aged 36-41 years old, Bachelor's Degree)

Crowded Classrooms

Fifteen of the interviewed stakeholders stated that crowded classrooms are one of the main problems of the Turkish education system. This problem was emphasized by all stakeholder groups but was most frequently stated by parents (f=6). Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P60: The number of students is still very large in almost all schools. Some classrooms have 52-53 students. In such classrooms, successful students stand out, other students remain in the background. The teacher cannot find the opportunity to get to know the students who remain in the background. (Parent, Male, aged 42 and above, High School)

P86: Classrooms are very crowded due to the insufficient number of classrooms. This problem will not be solved until the class sizes are 20 on average. (School administrator, Male, aged 42 and above, Bachelor's Degree)

Insufficient Professional Development of Teachers

Fifteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is the insufficient professional development of teachers. Among the interviewed stakeholder groups, students, teachers, school administrators, parents, and NGO representatives emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P16: I think the second problem is related to teachers' competencies. I think that the change that has taken place in our country since the beginning of the 2000s has not been reflected in our teachers and that our teachers have not been able to improve their technological skills. The main reason for this is

insufficient in-service training programs for teachers. Unfortunately, today's teacher is behind the times and the Ministry is primarily responsible for this. (Teacher, Male, aged 36-41 years old, Master's Degree)

P49: One of the important problems of the education system is that teachers do not improve and update themselves sufficiently. This is because the "I" identity comes to the fore among teachers. Teachers consider themselves very competent. (Parent, Male, aged 42 and above, Bachelor's Degree)

P91: Today, one of the most important problems of education is the teachers who are far from having the quality expected from them. Teachers who do not update their knowledge, follow the developments in their fields and improve themselves cease to be a resource and guide for the student. (NGO representative, Male, aged 30-35 years old, Master's Degree)

12-Year Compulsory Education

Thirteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is 12-year compulsory education. Among the stakeholder groups, teachers, school administrators, parents, and NGO representatives emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P68: One of the most important problems is the 4+4+4 compulsory education system. Students who do not want to go to school cause problems for the other students. Teachers are humiliated because of these students who are made to go to school (by law). (School administrator, Male, aged 42 and above, Bachelor's Degree)

P94: Compulsory education is an important problem for the system. The "everyone must go to school" approach wastes the potential of young people who have non-academic skills. With compulsory education, we are wasting children who can become good athletes, good tradesmen, or good painters in the future. (NGO representative, Male, aged 42 and above, Bachelor's Degree)

Incompetent School Administrators

Thirteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is incompetent school administrators. Among the stakeholder groups, teachers, school administrators, NGO representatives, and faculty members emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P40: One of the major problems is the lack of school administrators to improve the learning settings in schools and the involvement of trade unions in the appointment of school administrators. The only thing that administrators appointed in this way do is prevent problems at school. (Teacher, Male, aged 30-35 years old, Bachelor's Degree)

P65: Unfortunately, the appointment of people who are not competent enough to be an administrator is an important problem. This causes problems and failure in the school environment. Also, such administrators both damage our profession and kill our teachers' love for the profession. (School Administrator, Male, aged 36-41 years old, Bachelor's Degree)

Too Much Focus on Academic Achievement

Thirteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is too much focus on academic achievement. Among the stakeholder groups, teachers, school administrators, parents, NGO representatives, and faculty members emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P24: Academic achievement is brought to the fore while other skills are pushed aside. Everyone sees children who get good grades as successful and talented. But no one cares about students' moral values. Because academic achievement is everything in our education system. (Teacher, Female, aged 24-29 years old, Bachelor's Degree)

P110: Children who get good grades, especially in major subject areas, are considered successful and talented. (However,) academic achievement alone will be insufficient without other life skills. Because one of the purposes of education is to prepare the individual for life. Expressing yourself and building good relationships with people is as important as solving a math or science problem. (Faculty Member, Female, aged 30-35 years old, Doctoral Degree)

Decline in the Social Prestige of the Teaching Profession

Thirteen of the interviewed stakeholders stated that one of the main problems of the Turkish education system is the decline in the social prestige of the teaching profession. All stakeholder groups emphasized this problem. Some of the excerpts related to this problem are as follows:

P38: It is an important problem that teachers are not respected enough. Society and administrators do not value teachers enough. Valuing teachers who, as Atatürk stated, will raise the new generation will increase their energy and motivation. (Teacher, Female, aged 24-29 years old, Bachelor's Degree)

P117: The first problem of the education system is the lack of respect for teachers in society. Children who get the highest marks in the university entrance exam prefer the departments of medicine and engineering. On the other hand, those who enter faculties of education with low university entrance exam scores and later become prospective teachers are not usually idealists. The social prestige of the teaching profession is declining due to the erosion of national and moral values. (Faculty Member, Female, aged 30-35 years old, Doctoral Degree)

The second research question in line with the general purpose of the study was "Under what categories can the main problems of the Turkish education system determined according to

educational stakeholders be collected?" The categories that group the findings obtained from the interviewed educational stakeholders and the frequencies of these categories are given in Table 3.

Table 3. *Problems of the Turkish education system (in categories) and their frequencies*

Categories (f = 8)	Frequency	Codes	Frequency
Administrative Problems	125	Frequent changes in the system	54
		Political interventions (Nepotism)	16
		Incompetent school administrators	13
		Failure to create a national understanding	11
		Lack of a specific educational philosophy	9
		Ministers without professional backgrounds in education	8
		Failure to provide equal opportunities	8
		Reforms carried out without taking the opinions of stakeholders	3
		Unemployment of educated people	2
		Failure to evaluate the problems in a holistic manner	1
Problems related to teachers and the training of teachers	69	Failure to train qualified teachers	31
		Insufficient professional development of teachers	15
		Decline in the social prestige of the teaching profession	13
		Teacher shortage	5
		Teachers' workload	3
		Failure to measure teachers' performance	1
		Teachers with high levels of burnout	1
Problems related to educational processes	68	Lack of personalized learning	16
		12-year compulsory education	13
		Too much focus on academic achievement	13
		Exam-oriented education	12
		Rote learning-based education	8
		Inadequate practical training	5
		Coeducation	1
Parental and societal problems	32	Lack of parental involvement	17
		Incompatibility with the social structure	7
		Parents with low educational levels	5
		Lack of social support for education	3
Problems related to physical infrastructure and materials	32	Crowded classrooms	15
		Physical and infrastructural problems	10
		Poor-quality textbooks	5
		Schools' security problem	2
Curricula-related problems	21	Frequent changes in curricula	9
		Failure to appropriately implement education programs	5
		Lack of sufficient emphasis on national values in curricula	4
		Curricula developed without taking the opinions of relevant stakeholders	1
		Teachers' insufficient knowledge about curricula	1
		Curricula not appropriate for students' level	1
Problems related to the financing of education	9	Insufficient school budgets	6
		Insufficient share allocated from the central budget	3
Problems related to vocational training	4	Late professional orientation of students	2
		Insufficient emphasis on vocational education	2
TOTAL	360	TOTAL	360

As can be inferred from Table 3, the 42 problems obtained from the interviewed stakeholders were collected in eight categories in total. These categories, in order of their frequencies, are

administrative problems (f=125), problems related to teachers and the training of teachers (f=69), problems related to educational processes (f=68), parental and societal problems (f=32), problems related to physical infrastructure and materials (f=32), curricula-related problems (f=21), problems related to the financing of education (f=9), and problems related to vocational training (f=4).

Conclusion, Discussion, and Recommendations

In line with the purpose of the study, the main problems of the Turkish education system were addressed according to six different stakeholder groups, including students, teachers, parents, school administrators, representatives of non-governmental organizations, and faculty members. Accordingly, it was determined that the Turkish education system has 42 main problems.

The obtained findings show that the Turkish education system has a wide range of problems. It was stated by all the interviewed stakeholder groups that the most important problem of the Turkish education system is the *frequent changes in the system*. The fact that frequent changes in the system were presented as the most important problem by all stakeholder groups shows that this problem affects all stakeholders. According to the participants, frequent changes in the system cause uncertainty, trust, adaptation, etc. problems. Gür and Çelik (2009) attributed the instability in the Turkish education system to the frequent changes of the ministers of National Education as well as the changes in educational policies with every government change. On the other hand, Gedikoğlu (2005) stated that due to frequent changes, continuity in educational policies could not be achieved and there was a serious waste of resources. Similarly, in a study by Karakütük and Özdoğan Özbal (2019), interviewed educational administrators stated that the most important problem of the Turkish education system is the constant changes. Changes are necessary to adapt to the age; however, the lack of consultation with the relevant stakeholders and necessary pilot implementations when making these changes as well as failure to spare enough time to see the effects of the changes prevent the implementation of long-term educational policies.

As actors leading educational processes and directly contributing to the success of these processes, teachers (Nalçacı and Sökmen, 2016) have a very important role in the Turkish education system. However, the participants of the present study stated that one of the most important problems of the Turkish education system is the *failure to train qualified teachers*. Similarly, in the study conducted by Keser Özmantar and Aktaş (2018) by taking the opinions of various stakeholders, it was determined that the most important problem of the Turkish education system is the failure to train qualified teachers. In the present study, the failure to train qualified teachers was attributed to reasons such as the mistakes related to the selection process of prospective teachers, the failure to provide quality education in faculties of education, and the inability of teachers to improve themselves. Another problem that emerged in the study is the *insufficient professional development of teachers*. These results are quite consistent. These problems can be caused by a variety of reasons. The General

Directorate of Teacher Training under the Ministry of National Education offers various in-service training programs to ensure the professional development of teachers. However, Elçiçek and Yaşar (2016) stated that these in-service training programs were inadequate in terms of quality and quantity, that they were designed without considering the needs, demands, and opinions of teachers, and that therefore they were ineffective. On the other hand, Can (2019) reported the following reasons that prevented teachers' professional development: the fact that they are not concerned for their professional development with the comfort of being subject to the Civil Servants Law No. 657, the insufficiency of pre-service and in-service training, teachers' workload, occupational burnout, and lack of motivation and purpose.

As children begin the formal education process in schools, parents transfer their responsibilities toward their children's education to these institutions to a large extent (Sağlam and Çalışkan, 2017). However, this stage does not end parents' responsibilities, on the contrary, it imposes different roles and responsibilities on them. According to the participants of the present study, the *lack of parental involvement* in education is one of the important problems of the Turkish education system. Also, another problem related to parents was stated as *parents with low educational levels*. These problems related to parents, naturally, have a negative effect on the cooperation and interaction between schools and parents. Consistent with our findings, various studies examining the problems of the Turkish education system (Taşdemir, 2015; Yılmaz and Altınkurt, 2011) reported that school-family cooperation was insufficient. This result obtained in the present study shows that parental involvement in education is insufficient. Another result obtained in the study is related to *political interventions (nepotism)* in the Turkish education system. Özdemir and Kaplan (2017) also reported a similar finding. Participants mostly associated this problem with the oral examination system (interview) used in the appointment of new teachers, the oral examination system used in the appointment of new school administrators, or various school-based situations (such as student registration, the appointment of auxiliary staff to schools). It was stated that some individuals were favored in appointment processes by those who hold political positions. This problem can negatively affect people's trust in the education system and divert educational institutions from their goals.

Each student has unique characteristics, skills, and needs. These factors need to be taken into account for healthy student development. In the present study, another of the main problems of the Turkish education system was the *lack of personalized learning*. It can be said that this problem stems from educational stakeholders' efforts for raising uniform individuals (Hareket et al., 2016). *Crowded classrooms*, which was another problem expressed by the participants, can be one of the reasons for the lack of personalized learning. This is because the ability to carry out personalized learning and consider students' differences is closely related to class sizes (Yaman, 2010). To carry out personalized learning, classrooms should not be crowded. Similarly, Deveci and Aykaç (2018) stated that crowded classrooms are an important infrastructural problem in primary schools. It was also reported that

there is a clear and strong relationship between class size and academic achievement (Glass and Smith, 1979). It can be said that crowded classrooms are an important obstacle to effective classroom communication and effective learning processes.

With the amendment made in 2012, 12-year compulsory education, commonly known as the “4 + 4 + 4 Education System,” was commenced in Turkey. With this amendment, 4-year secondary education was included in the scope of compulsory education. According to the interviewed educational stakeholders, *12-year compulsory education* is an important problem for the Turkish education system. School administrators stated that since the secondary education level was made compulsory, they have experienced problems related to in-school discipline, educational processes, and schools’ infrastructure. Memişoğlu and İsmetoğlu (2013) also reported similar findings. On the other hand, another problem frequently emphasized by educational stakeholders is *incompetent school administrators*. Competence in school administrators is an important factor affecting the overall academic performance of schools (Babaoğlu, Nalbant and Çelik, 2017). The lack of competence in administrators both decreases their prestige (Yılmaz and Alabaş, 2019) and negatively affects teachers’ motivation (Çiftçi, 2017).

The study found that one of the important problems of the Turkish education system is *too much focus on academic achievement*. Participants mostly noted that the content and activities aimed at improving the social, sportive, and cultural characteristics of the students were insufficient. According to the 2015-2019 Strategic Plan developed by the Ministry of National Education (2015), one of the weaknesses of the Turkish education system is “the insufficient number of social, cultural, sportive, and scientific activities.” Competition in the Turkish education system has transformed it into an academic achievement-oriented, that is, an exam-oriented education system (Ural, 2016). According to the interviewed educational stakeholders, one of the main problems of the Turkish education system is *exam-oriented education*. It can be thought that there is a relationship between too much focus on academic achievement and exam-oriented education in the Turkish education system. Ural argues that with selection exams, academic achievement has been glorified and education has been deprived of its main purpose of supporting the holistic development (physical, intellectual, emotional, and behavioral) of the individual.

The quality of the education provided at various levels can be evaluated together with the quality of teachers. In this respect, it would not be incorrect to say that the most important element of the system is teachers. In the present study, it was found that one of the most important problems of the Turkish education system is the *decline in the social prestige of the teaching profession*. Participants attributed this problem to reasons such as decreased teacher authority, teachers being negative role models for students, and teachers’ inability to improve themselves personally and professionally. According to the study conducted by Bozbayındır (2019), reasons such as low incomes, teachers’

negative attitudes and behaviors, insufficient personal rights, negative relationships with relevant stakeholders, and negative behaviors and discourses of bureaucrats and politicians negatively affect the status of the teaching profession. It is seen that the mentioned study and the present study are consistent. Accordingly, many factors related to teachers, the teacher training system, parents, media, politicians, and legal legislation cause a decline in the social prestige of the teaching profession.

In the present study, the main problems of the Turkish education system were identified as a failure to create a national understanding, physical and infrastructural problems, frequent changes in curricula, the lack of a specific educational philosophy, ministers without professional backgrounds in education, failure to provide equal opportunities, rote learning-based education, incompatibility with the social structure, insufficient school budgets, failure to appropriately implement education programs, parents with low educational levels, poor-quality textbooks, teacher shortage, inadequate practical training, lack of sufficient emphasis on national values in curricula, the insufficient share allocated from the central budget, teachers' workload, lack of social support for education, reforms carried out without taking the opinions of stakeholders, unemployment of educated people, schools' security problem, the late professional orientation of students, insufficient emphasis on vocational education, coeducation, failure to measure teachers' performance, curricula developed without taking the opinions of relevant stakeholders, teachers' insufficient knowledge about curricula, curricula not appropriate for students' level, teachers with high levels of burnout, and failure to evaluate the problems in a holistic manner.

The 42 basic problems determined were gathered into eight categories: Administrative Problems, Problems related to teachers and the training of teachers, Problems related to educational processes, Parental and societal problems, Problems related to physical infrastructure and materials, Curricula-related problems, Problems related to the financing of education, and Problems related to vocational training. The categories and themes related to the problems of the Turkish education system that emerged in recent studies (Kösterelioğlu and Bayar, 2014; Yeşil and Şahan, 2015; Kutlu Abu et al., 2016; Çetin et al., 2018) seem to be consistent with those that emerged in the present study. This shows that the problems of the education system have become chronic over the years. Nevertheless, it is very important that the 2023 Education Vision Document, developed by the Ministry of National Education, addresses these problems from a holistic perspective.

Considering the findings and results obtained in the research, the following suggestions can be made:

1. Before making changes to the education system, relevant stakeholders should be consulted, pilot implementations should be carried out, and the infrastructure should be ready. Besides, sufficient time should be allocated to see the effects of the changes, and the changes in governments should not cause changes in the education system.

2. The number of students in faculties of education should be reduced, and when selecting these students, in addition to their university entrance exam scores, their attitude and aptitude towards the teaching profession should be evaluated. The number of practical courses should be increased. On the other hand, performance management practices can be developed to encourage professional development in teachers. Teachers' professional development needs can be determined, and interesting, motivating, and useful in-service training programs can be developed for them.

3. To carry out personalized learning, it may be suggested to increase the number of activities that enable teachers to get to know their students better. Moreover, considering the fact that students can express themselves more comfortably in non-crowded classrooms, the number of students in classrooms can be reduced by increasing the number of classrooms in the country.

4. Students in the secondary education level of 12-year compulsory education can be directed to vocational training, taking into account their interests and skills, and practices that encourage vocational training can be implemented.

5. To ensure the multi-faceted development of students, the number and quality of activities that will reveal&improve students' social, sportive, artistic, and cultural interests and skills should be increased.

6. To ensure that schools are managed by competent administrators, postgraduate education in the field of educational management can be laid down as a condition for the appointment of school administrators. Also, the personal and professional development needs of current school administrators can be determined, and in-service training programs can be held periodically.

7. To increase the prestige of the teaching profession, teachers' authority over students can be increased. Also, teachers should be consulted for changes to be made in education and their personal rights should be increased.

8. Further research can be conducted to obtain the views of other stakeholder groups such as education inspectors, administrators in provincial and district national education directorates, bureaucrats in the Ministry of National Education, and political party representatives. Besides, the problems identified in this research can be addressed from a wider perspective in future research.

References

- Aktepe, V. (2005). Eğitimde bireyi tanımının önemi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 15-24.
- Akyıldız, H. (1989). Öğretmen özelliklerinin öğretim sürecine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 13(74), 43-52.
- Babaoğlan, E., Nalbant, A. & Çelik, E. (2017). Okul başarısına okul yöneticisinin etkisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 93-109.
- Başdemir, H. Y. (2012). Türk eğitim sisteminin yapısal sorunları ve bir öneri. *Liberal Düşünce Dergisi*, (67), 35-52.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2076-2104. <http://dx.doi.org/10.17755/esosder.583274>
- Can, E. (2014, Nisan). Türk eğitim sisteminde nitelik: Engeller ve öneriler. 1. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı* içinde (ss. 369-370). İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 24-26 Nisan.
- Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: Engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 1618-1650. <http://dx.doi.org/10.14689/Issn.2148-2624.1.7c.4s.14m>
- Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye de okul yöneticisi yetiştirme ve istihdamı varolan durum, gelecekteki olası gelişmeler ve sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 249-274.
- Creswell, J. W. & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice*, 39(3), 124-130. http://dx.doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2
- Creswell, J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (Çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çetin, H., Yazar, M.İ., Aydın, S. & Yazıcı, N. (2018). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemi sorunlarına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 117-135. <http://dx.doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Çiftçi, N. (2017). *Öğretmenlerin algılarına göre motivasyon kaynaklarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Dağlı, A. (2007). Küreselleşme karşısında Türk eğitim sistemi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (9), 1-13.
- Deveci, Ö. & Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 277-301. <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.13m>

- Eğitim Reformu Girişimi. (2019). *Öğrenciler ve eğitime erişim*. Erişim adresi: <https://www.egitimreformugirisimi.org/yayin/egitim-izleme-raporu-2019-ogrenciler-ve-egitime-erisim/>
- Elçiçek, Z. & Yaşar, M. (2016). Türkiye’de ve dünyada öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 12-19.
- Erçetin, Ş. Ş., Açıkalın, Ş. N., Akbaşlı, S., Çevik, M. S., Görgülü, D. Güngör, H. & Çelik, M. (2019). *Türk eğitim sisteminin temel sorunları ve eğitimle ilgili güncel tartışmalar*. Ankara: Uluslararası Bilim Derneği.
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66- 80.
- Glass, G. V. & Smith, M. L. (1979). Meta-analysis of research on class size and achievement. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 1(1), 2-16.
- Gök, R. (2019). Türk eğitim sisteminde liyakat (meritokrasi) esaslı eğitim yöneticiliği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 39-64. <http://dx.doi.org/10.21764/maeuefd.543883>
- Gündüz, Y. & Can, E. (2011). Öğretmenlerin eğitim sistemi ve uygulamalarına ilişkin güncel sorunları algılama düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 745-774.
- Gür, B. S. & Çelik, Z. (2009). *Türkiye’de millî eğitim sistemi: Yapısal sorunlar ve öneriler*. Ankara: Seta Vakfı.
- Hareket, E., Erdoğan, E. & DüNDAR, H. (2016). Türk eğitim sistemine ilişkin bir durum çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 287-299.
- Hornby, G. & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 63(1), 37-52.
- Karakütük, K. & Özdoğan Özbal, E. (2019). Eğitim yöneticilerinin yaşadıkları sorunlar ile sorun çözümede kullandıkları teknikler. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(223), 33-60.
- Kartal, S. (2013). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre eğitim sistemimizde değiştirilmesi gereken noktalar. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel sayı*, 248-262.
- Keser Özmantar, Z. (2018). Eğitim yönetiminde araştırma. İçinde Beycioğlu, K., Özer, N. & Kondakçı, Y. (Ed.), *Örnekleme yöntemleri ve örnekleme süreci* (ss. 87-110). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Keser Özmantar, Z. & Aktaş, H. İ. (2018). A review of current problems in Turkish education system. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(34), 2254-2288.
- Kızıltepe, Z. (2017). Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları. İçinde Seggie, F. N. & Bayyurt, Y. (Ed.), *İçerik analizi* (ss. 253-266). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Kösterelioğlu, İ. & Bayar, A. (2014). Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin güncel bir değerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 177-187. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2279>
- Kutlu Abu, N., Bacanak, A. & Gökdere, M. (2016). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 287-307.
- Memişoğlu, S. P. & İsmetoğlu, M. (2013). Zorunlu eğitimde 4+ 4+ 4 uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 14-25.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). *Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik planı*. Ankara: Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Mutlu çocuklar mutlu Türkiye: 2023 eğitim vizyon belgesi*. Ankara: MEB.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (Çev. Ed. S.A. Altun & A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Nalçacı, A. & Sökmen, Y. (2016). Öğretmen adaylarının mesleği tercih nedenleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 717-727.
- Okçu, V. (2011). Türkiye’de okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanmasına ilişkin mevcut durum, beklentiler ve öneriler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 244-266.
- Özdemir, F. & Kaplan, A. (2017). Öğretmen adaylarının bakış açısından Türk eğitim sisteminin sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri. *Turkish Studies*, 12(28), 577-592.
- Patton, M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Sağlam, M. & Çalışkan, Z. (2017). Okul öncesi eğitimde aile katılımına ilişkin ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 39-49.
- Sarıbaş, S. & Babadağ, G. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 3(1), 18-34.
- Taşdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının Türk milli eğitim sistemi üzerine algıladıkları sorunlar. *Turkish Studies*, 10(7), 881-898. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7898>
- Tofur, S. & Cansoy, R. (2017). Suggested solutions and views of teacher candidates regarding the problems of the Turkish education system. *Journal of Education and Practice*, 8(21), 113-122.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları*. 20.04.2020 tarihinde <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden erişilmiştir.

- Ural, A. (2016). Yarışmacı eğitim anlayışının etkileri üzerine bir çözümleme. *Eleştirel Pedagoji*, (43), 19-24.
- Yaman, E. (2006). Eğitim sistemindeki sorunlardan bir boyut: Büyük sınıflar ve sınıf yönetimi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(3), 261-274.
- Yaman, E. (2010). Kalabalık sınıfların etkileri: Öğrenciler ne düşünüyor?. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 403-414.
- Yaşar, M. D. & Sözbilir, M. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemine yönelik görüşleri: Güncel sorunlar ve çözüm önerileri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46(1), 165-201.
- Yeşil, R. & Şahan, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(3), 123-143.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, İ. & Alabaş, R. (2019). Okul yöneticilerinin saygınlıklarının belirlenmesi: Bir durum çalışması. *İlköğretim Online*, 18(4), 2128-2146. <http://dx.doi.org/10.17051/ilkonline.2019.640615>
- Yılmaz, K. & Altınkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.